Átformálnák Nagyvárad belvárosát | 4.

Kultúra és jótékonyság egy úton jár Székelyhídon | 20.

Az önfenntartó ház összhangjának varázsa | 24.

Aki első lett az elsők között – L. Ritók Nóra | 27.

www.biharmegye.ro

Bihar ország

Közéleti folyóirat • Nagyvárad, 2019. február • XI. évfolyam 74. (254.) szám • **Ára 5 lej (400 Ft)**

Családi recept alapján készül a mindennapi

40.

9 772066 416002

Megtakarítási számlák gyermekeknek

Minden kiskorúnak megtakarítási számlát nyitottak ez év elején Romániában. Ha a szülő vagy gyám legalább évi 1200 lejt befizet erre a számlára, a kormány évi 600 lejt ad hozzá, a megtakarításra pedig évi 3 százalékos a kamat.

Amint arról honlapunkon is olvashattak, a megtakarítási számlákat a kormányprogram részeként, a 2018/104. számú sürgősségi kormányhatározattal hagyták jóvá, ez múlt év decemberében megjelent a *Hivatalos Közlönyben*. A gROwth – Contul individual de economii Junior Centenar, azaz gROwth – Centenáriumi junior egyéni megtakarítási számla nevű programban a román állampolgárságú, 18 évnél fiatalabb gyermekek vehetnek részt.

A kormányhatározat szerint az Államkincstárban minden 18 évnél fiatalabb román állampolgárnak automatikusan megnyitják a számlát. Ezekre a kincstár kirendeltségeiben készpénzzel, postai utalvánnyal vagy banki átutalással fizethet be a szülő vagy törvényes gyám. Fontos tudni, hogy az évi 600 lejes állami juttatás csak akkor érkezik meg a számlára, ha a naptári év végéig legalább 1200 lejt elhelyez a szülő is a számlán. Az állami támogatást decemberben utalják át. A 3 százalékos kamat viszont akkor is jár a számlán lévő megtakarítás után, ha az első befizetés(ek) után az évi 1200 lej nem minden évben kerül fel rá. Egy számlára évente legtöbb 100 ezer eurónak megfelelő lej kerülhet. Az állami gondozásban lévő gyermekeknek a munkaügyi minisztérium költségvetéséből fizetik ki az évi 1200 lejes hozzájárulást.

Az egyéni megtakarítási számlán levő pénzt a számla kedvezményezettje csak 18 éves korában veheti fel, kivéve, ha a pénzt halálos kockázatú – például fertőző vagy onkológiai – betegség, mérgezés, cukorbetegség vagy baleset kezelési költségeire, illetve fejlődési rendellenesség esetén szükséges ellátás kifizetésére használják. Ha a számla kedvezményezettje elhunyt, a törvényes örökösei hozzájuthatnak az addigi megtakarításokhoz.

Fried Noémi Lujza

A Nagyváradi Szigligeti Színház februári műsora

A Nagyváradi Szigligeti Színház társulatai ezúttal is változatos darabokkal, bemutatókkal várják mind a gyermek, mind a felnőtt közönséget.

15., péntek 19 óra: Szigligeti Színház: *Család ellen nincs orvosság*, Szigligeti Ede-bérlet;
16., szombat 17 óra: Szigligeti Színház: *Család ellen nincs orvosság,* Papp Magda-bérlet;
17., vasárnap 16 óra: Árkádia színpad: *Hollós Mátyás* – bemutató;
17., vasárnap 19 óra: Szigligeti Színház: *Család ellen nincs orvosság,* Halasi Gyula-bérlet;
18., hétfő 10 óra: Árkádia színpad: *Hollós Mátyás*;
19., kedd 10 óra: Árkádia színpad: *Hollós Mátyás*;
20., szerda 11 óra: Margitta: *A boldog herceg*;
20., szerda 19 óra: Szigligeti Stúdió: *Aranyos szegelet*;
22., péntek 19 óra: Szigligeti Színház: *Naftalin*;
23., szombat 11 óra: Árkádia színpad: *Túl a Maszat-hegyen;*
23., szombat 19 óra: Szigligeti Stúdió: *Bányavirág*;
24., vasárnap 19 óra: Szigligeti Stúdió: *Bányavakság*;
25., hétfő 11 óra: Nagyszalonta: *Hollós Mátyás*;
26., kedd 10 óra: Árkádia színpad: *Trón alatt a király*;
27., szerda 10 óra: Árkádia színpad: *Trón alatt a király*;
27., szerda 19 óra: Szigligeti Stúdió: *Ki vagy te, táncszínház?*
28., csütörtök 10 óra: Árkádia színpad: *Trón alatt a király.*

tartalom

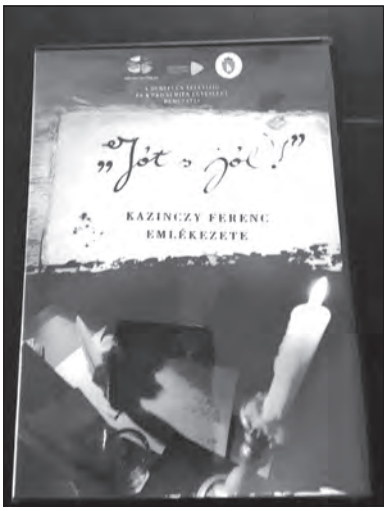
Önkormányzat
4. Átformálnák Nagyvárad belvárosát – Kész a tanulmány a „túl alacsony” házakról

Egészség
6. Tíz éve segítenek a német barátok – Adományok a margittai kórháznak

Önkormányzat
8. Elismerés székelyhídnak – Béres Csaba is Beöthy Ödön-díjas
9. Hajdúvárosi hírcsokor

Oktatás
10. Helytörténet elnagyolva – Kifogásolható tankönyvből tanítják Várad múltját

Kultúra – Közélet
12. Múltbecsülés Érsemjénben – Kazinczyra emlékeztek

14. Közösen ünnepelték a magyar kultúrát – Nagyváradi, berettyóújfalui és margittai beszámoló
20. Kultúra és jótékonyság egy úton jár – Karitatív bál Székelyhídon

Kultúra
23. Megrögzött adó-vevők és hegycsinálók – Molnár Judit nyelvművelő sorozata
23. A Nagyváradi Állami Filharmónia februári műsora

Életmód
24. Az önfenntartó ház összhangjának varázsa – Környezettudatos otthon Köröstárkányban

Szomszédoló
27. Aki első lett az elsők között – Prima primissima közönségdíjas L. Ritók Nóra

A régi Várad
30. Az Apolló palotabeli Városi kávéház – Péter I. Zoltán helytörténeti írása

Lektűr
32. Mire jó egy pohár rum?; A szilágysági ember – Tóth Ágnes kocsmameséi

História
34. Kiváló nyelvészünk, Benkő Loránd akadémikus – Szilágyi Aladár összeállítása

Ifjúság
36. Többet énekelne itthon – Sikeres éve volt Mohácsi Brigittának

Portré
38. Segít az önmegismerés – Bemutatjuk Antal Tünde képzőművészt

Mestermunka
40. Családi recept alapján készül a mindennapi – Egy szalontai pékségben jártunk

Közélet
41. Új tűzoltóautókra is szükség van – Évértékelő a megyei katasztrófavédelemnél

Sport
42. Eredményes évet zártak a szalontai karatésok
43. Nagy tervek a Basti Box háza táján

Zöldövezet
44. Beültettem kiskertemet (23., 24.) – Csomós ebír, csorbafűz

Ínyenceknek
45. Farsangra valók

Üdítő
46. A pontosságról – Keresztrejtvény nyereménnyel

Oktatás
47. Egyetemi előkészítők és tantárgyversenyek – A BBTE programjai

Biharország – közéleti havilap. Kiadja a ***Várad*** kulturális folyóirat, Nagyvárad. **Szerkesztőség és kiadó:** Nagyvárad, December 1. tér 12., I. em. **Postacím:** 410068 Oradea, Piaţa 1 Decembrie nr. 12, et. I. **Telefon:** 0259/447-060, 0725/944-956, 0725/944-958. **Lapterjesztés:** 0752/189-764. **E-mail:** biharmegye@gmail.com. **Interneten:** www.biharmegye.ro. **Főszerkesztő:** Máté Zsófia. **Munkatársak:** Balázs Anita, D. Mészáros Elek, Fried Noémi Lujza, Kocsis Csaba (Berettyóújfalu), Péter I. Zoltán, Szilágyi Aladár, Szőke Ferenc. **Felelős kiadó:** Szűcs László. Készült a nagyváradi Europrint Kft. nyomdájában. ISSN 2066-4166

RMDSZ COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY

Átformálnák Nagyvárad belvárosát

Honlapunkon januárban olvashattak legutóbb a váradi önkormányzat ama tervéről, hogy az utcafrontba nem illeszkedő vagy „túl alacsony” épületek tulajdonosait felüladóztatná. Ekkor hozták nyilvánosságra azt a tanulmányt, amely szerint Nagyvárad belvárosi utcáiban egyelőre 93 épületet minősítettek túl alacsonynak.

Az 50 százalékos felüladóztatásról szóló szabályzattervezetet még tavaly ősszel elfogadta a váradi önkormányzati képviselő-testület, a kormánybiztosi hivatal azonban novemberben a közigazgatási bíróságon megtámadta azt, így egyelőre nem alkalmazhatják. Ennek ellenére **Ilie Bolojan** polgármester ragaszkodik elképzeléséhez, hogy a szerinte jobban hasznosítható telkeken álló házak tulajdonosait magasabb adóval „ösztönözze”.

Január 22-én bemutatták a kolozsvári Planwerk építésziroda készítette tanulmányt, és abból végre kiderült, mely épületekre alkalmaznák a szabályzatot (a tanulmánynak tavaly év végéig kellett volna elkészülnie). A kolozsvári építészirodát **Eugen Pănescu** képviselte, Ilie Bolojan nagyváradi polgármester és **Adriana Lipoveanu**, a Városi Főépítészi Hivatal helyettes ügyvezető igazgatója volt még jelen a sajtótájékoztatón. A dokumentum időközben az önkormányzat honlapjára is felkerült, hogy az érintett 93 épület tulajdonosai tanulmányozhassák például az abban megadott számításokat. Az érintett épületek például a Nagysándor József (ma Aurel Lazăr), a Kert (ma Avram Iancu), a Kapucinus (ma Traian Moșoiu), a Beöthy Ödön (ma Iuliu Maniu), a Szaniszló (ma Mihai Eminescu), a Teleki (ma Primăriei) utcákban vannak, a teljes listát honlapunkon, *Nagyvárad központjában 93 épület „túl alacsony”* című cikkünknél találják.

A polgármester szerint nem a felüladóztatásból származó többletbevétel a cél, hanem a „megfelelő viselkedés” elérése: a házra emelet(ek) ráépítése vagy az épület lebontása, és helyébe új, magasabb emelése (bár ez automatikusan nagyobb adókat is eredményezne). Például a Teleki (ma Primăriei) utca 7. szám alatti házban 70 négyzetméteres lakrészre 90

Ilie Bolojan polgármester, Eugen Pănescu és Adriana Lipoveanu ismertette a tanulmányt

lej, 33 négyzetméteresre 108 lej, 100 négyzetméteresre 149 lej az adó, majd újságírói kérdésre az elöljáró elismerte: egy 103 négyzetméteres üzlethelyiség adója ugyanott 2800 lej. A példából is látszik, hogy egy-egy kiszemelt épületnek több tulajdonosa van, ennek ellenére Adriana Lipoveanu nem tudta megmondani, hogy a kiszemelt 93 épület esetében hány tulajdonost érint a terv.

A kolozsvári cég magasság szerint osztályozta és listázta a nagyváradiak belvárosi ingatlantulajdonát

Az viszont elhangzott, hogy a tanulmány készítői három ismérv szerint választották ki az ingatlanokat. Az első szempont a sarokházakra vonatkozott, főleg ha a földszintes sarokház mellett többszintes épületek állnak az utcában. A másik szempont az volt, hogy az alacsonyabb épületet egy vagy több oldalról magasabb tűzfalak határolják-e, a harmadik szempont szerint azt vizsgálták, hogy a földszintes ház olyan utcaszakaszon van-e, amelynek kiemelt az üzleti vagy lakóértéke.

A példaként említett Teleki utcai alacsony ház

A kolozsváriak egyébként számításokat is végeztek arról, hogy mennyibe kerülne az emeletráépítés egy-egy épületben. A példa szerint, ha egy 571 négyzetméteres, 1,3 millió lej eladási értékűre becsült földszintes házra még három szintet húznak, annak 2055 négyzetméterre nő a területe. A bővítés 3,5 millió lejbe kerül, az emeletes ház eladási ára pedig 9 millió lej lesz (kb. ezer euró/m2). Ha viszont az épület 35 százalékát lakóháznak megtartja, 65 százalékát üzleti célra adja ki a tulajdonos, akkor évi 315 ezer lej bérleti díjra számíthat, így a befektetése körülbelül 18 hónap alatt megtérül, az épület eladása pedig 4,2 millió lej hasznot hoz a befektetőnek. A tanulmány szerint jelenleg összesen 571 516 négyzetméternyi területről van szó, ezt 53,1 millió eurós befektetéssel, négyzetméterenként 400 euróval számolva 704 382 000 négyzetméterre lehetne bővíteni azzal, hogy a meglévő házakra emelet(ek)et húznak, vagy helyükre emeletes épületeket emelnek.

Fried Noémi Lujza

Tíz éve segítenek a német barátok

A margittai Dr. Pop Mircea Városi Kórházat egy évtizede, évente két alkalommal, rendszeresen támogatja a Rajna-vidéki simmerni (Németország) Verein zur Unterstützung bedürftiger Kinder in Rumänien e. V. Alapítvány. Adományaik elsősorban a gyermek- és az újszülött osztály számára jelentenek nagy segítséget, de számos alkalommal a felnőtt osztályok is részesülnek belőlük.

Michael Nagel, Bradács Alíz és Szabó József

Az alapítvány több mint 25 éve segíti azokat a romániai (Bihar megyei) intézményeket, szervezeteket, melyek rászoruló, sokgyermekes családban, illetve árvaházban vagy bentlakási rendszerben nevelkedő, szociálisan hátrányos helyzetű gyermekekkel foglalkoznak. Az évek során adományaikat eljuttatták Micskére, Telegdre, Élesdre, Monospetribe, Bihardiószegre és Pusztaújlakra is.

A margittai kórházban januárban ünnepelték kapcsolatuk fennállásának tizedik évfordulóját. A kapcsolat létrejötte Füzesi Laura német szakos tanárnőnek és férjének, dr. Szabó József neonatológusnak köszönhető. A tanárnő akkoriban Micskén dolgozott, őt kérték fel tolmácsolásra, és ő szívesen segített. Közben megismerkedett a támogatókkal, s a baráti beszélgetések alkalmával az is kiderült, hogy párja a margittai kórház újszülött osztályán dolgozik. Az alapítvány vezetői felvetették, hogy szívesen ellátogatnának az egészségügyi intézménybe. Ez meg is történt, és úgy döntöttek, a margittai kórházat felveszik a támogatandók körébe. Attól kezdve rendszeresen, évente kétszer – januárban és júniusban – érkeznek az adományok. A tolmácsolás feladatát itt is a tanárnő vállalta magára. „A rendszeres találkozók során igazi baráti kapcsolat alakult ki közöttünk, s ez akkor is erős lenne, ha nem lenne szó adományokról” – mondta dr. Szabó József.

Emlékfotó a kórház névadójának szobránál

A kórház menedzsere, Bradács Alíz Ildikó, miután átvette az intézmény vezetését, csatlakozott a baráti körhöz, és mindig nagy szeretettel fogadja az alapítvány tagjait. Minden alkalommal személyesen találkozik a csapattal és köszöni meg áldozatos munkájukat. Valószínűleg a csapatot ezek az elismerések is motiválják további tevékenységükben. Az idei jubileumi találkozón egy szeretetebéden gyűltek össze és beszélték meg az elmúlt évtized történéseit, tapasztalatait. Apró ajándékokkal lepték meg kölcsönösen egymást, és kifejezték reményüket, hogy barátságuk még hosszú ideig tartani fog.

Kamionszámra érkezett az adomány Németországból

A vasalógép nagy segítség

Szabó doktor elmondta, hogy ők soha nem kérnek konkrét dolgokat, de az alapítvány lelkes tagjai mindig eltalálják, mire van a legnagyobb szükség. Nagyon sok ágyneműt, orvosi fogyóeszközt, felszerelést, babaápolási termékeket, babaruhát, műszereket és kórházi ágyakat is hoztak a tíz év alatt. Tisztítószerekről is gondoskodnak minden alkalommal, a mosókonyha számára pedig nagy kapacitású vasalógépeket vittek, melyek megkönnyítik az ott dolgozók munkáját. Ezek általában használt gépek, de még több évig működnek kifogástalanul. A németországiak adományaikat otthoni telephelyeiken gyűjtik össze, jószívű adakozóktól, és a hetente összeülő alapítványi hölgyek fáradhatatlanul rendszerezik a készletet. Komoly munkát jelent ez számukra, de céltudatos, nagyon lelkes csapatról van szó, akiknek a segítségnyújtás örömet szerez. Így a munka számukra örömforrás. Az 5-6 fős törzsgárdát időnként szimpatizánsok is segítik. A szállítási költséget úgy tudják csökkenteni, hogy a kamionsofőrök önkéntesek. Egy ideig az önkéntes sofőr az egyik szomszéd település polgármestere volt, egy másik pedig, bár betöltötte a 80. évét, mégis vállalta a hosszú utat. Rendszerint egy utánfutós kamionnal érkeznek, és alaposan kidolgozott ütemterv alapján látogatják meg az általuk támogatott intézményeket, szervezeteket.

„Nagylelkűségük, önzetlenségük páratlanná teszi őket, érdemes a példájukat követni! Valamennyien családosok, így a jótékonykodással töltött időt a szeretteiktől veszik el. Elhivatott emberek, akiknek a jótékonykodás magától értetődő dolog” – mondta őszinte elismeréssel Szabó doktor.

Az alapítvány alapító tagját, jelenlegi elnökét, Michael Nagelt kérdeztem:

– Mit jelent az önök számára a tízesztendős segítői/baráti kapcsolat?

– Egyrészt tíz évvel idősebbek lettünk, másrészt pedig egy évtized alatt sok élményt és sok barátot gyűjt az ember. Megfigyeltük, hogy ez idő alatt a kórház sokat fejlődött, kibővült, de még mindig szükség van a segítségünkre. Egy kicsit szomorú is vagyok, mert ez idő alatt Romániában kevés dolog mozdul meg. Úgy látom, az emberek nem figyelnek eléggé egymásra. Egyesületünk politikamentes szervezet, a segítségünkkel ahhoz próbálunk hozzájárulni, hogy a szegény embereknek, gyerekeknek könnyebb legyen az életük. Valamennyi tagunk ezt az elvet követi. Munkánkat mindaddig folytatjuk, ameddig erőnk engedi.

– Úgy gondolja, lesz majd 15., esetleg 20. évforduló is?

– Erre most nem tudok biztos feleletet adni. Egyesületünk tagjai már elég idősek, és nem tudni, meddig lesznek képesek dolgozni. Igyekszünk bevonni a fiatalokat, hogy fenntartsuk a folytonosságot. Reméljük, ők is olyan elhivatottak lesznek, mint mi. Minden tőlünk telhetőt megteszünk azért, hogy folytatódjon ez a kapcsolat. Örömmel tapasztaljuk, hogy mindig szívesen és nagy szeretettel fogadnak bennünket, megszervezik az adományok gyors és zökkenőmentes fogadását. Minden alkalommal elmegyünk meglátogatni szegény családokat is. Az lesz az igazi öröm számunkra, ha eltűnik a szegénység, az emberek elégedettek lesznek az itteni életükkel, mert mindenkinek biztos és kiszámítható megélhetési lehetősége lesz.

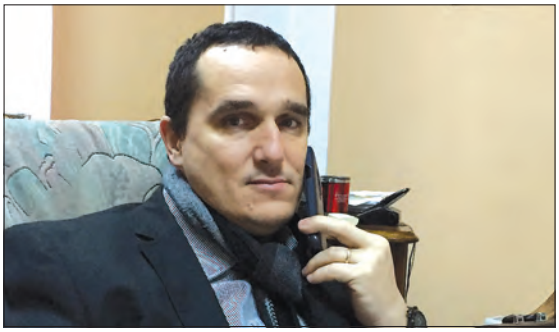
Szőke Ferenc

Vendégek és vendéglátók a jubileumi ebéden

Elismerés Székelyhídnak

Az elmúlt év decembere többpólusú sikert hozott a székelyhídi városvezetésnek; többek között Béres Csaba polgármester és az önkormányzat munkáját Beöthy Ödön-díjjal jutalmazták.

Béres Csaba székelyhídi polgármester

Hosszú pangás után Székelyhídon tavaly év végén több beruházás is elkezdődött. Decemberben megkötötték a helyi művelődési ház felújítására vonatkozó kivitelezési szerződést. Ahogy mondani szokás, a dokumentumon még meg sem száradt a tinta, máris egy 1,2 millió eurós munkálatba fogtak: elkezdődött a tanmedencével felszerelt uszoda építése. Szintén a mögöttünk hagyott esztendő végén vehette át Béres Csaba polgármester a Beöthy Ödön-díjat.

Lapunk januári számában is beszámoltunk a nagyváradi Trade Centerben megtartott díjátadóról, amelyen Kelemen Hunor, az RMDSZ szövetségi elnöke is jelen volt, s a székelyhídi elöljáró laudációját Szabó Ödön, az érdekvédelmi szervezet Bihar megyei ügyvezető elnöke olvasta fel. A székelyhídi elöljáró a *Gyermekeinkben a jövőnk* elnevezésű projekttel érdemelte ki az elismerést. A díj odaítélésének jogossága vitathatatlan, hisz a megyében fellelhető öt szociális központ közül négy az érmelléki városhoz tartozó településeken épült fel.

A kezdeményezésért kapott elismeréssel járó oklevél

Hivatalában kerestük fel a polgármestert. Elmondta, hogy ezek a létesítmények napközi-ként működnek, ahol a tanórák után foglalkoznak a gyermekekkel, és azok ingyen ebédet is kapnak. Központonként 24 gyermeket tudnak fogadni, ám az igények meghaladják a lehetőségeiket. A hátrányos helyzetben élő apróságokat befogadó központok 2015-ben létesültek, a projekt értelmében működtetésük öt éven keresztül az önkormányzatra hárul.

A felcseperedő nemzedékről való gondoskodás ezzel még nem merül ki Székelyhídon: a dévai Szent Ferenc Alapítvány égisze alatt 2013-tól működő gyermekotthonnak 20 állandó és közel 40 napközis lakója van. A többi felekezet segítő szándéka is megnyilvánul az érmelléki városban: a kolozsvári székhelyű Református Diakóniai Alapítvány mellett a Magyar Baptista Szeretetszolgálat 50 óvodás számára napközit működtet étkeztetéssel. A városvezetés a felekezeti gyermekgondozást sem hagyta magára, különböző módon támogatja ezeknek a létesítményeknek a fenntartását.

Béres Csaba elmondása szerint szociológus végzettsége okán is fontosnak tekinti a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását. Azt vallja: a szellemi és testi gyarapodáshoz esélyt és lehetőséget kell adni mindenkinek. Aki nem így gondolkodik, az nem keresztény beállítottságú vezető – vélekedik Béres. A látszat azt mutatja, hogy a szegény sorban élőket segítik, de valójában ezzel a többség is nyer, hisz a közösség érdeke egy integrálható nemzedék felnövekedése. Ennek nyomai már érezhetők, a programban részt vevő gyermekek tanulmányi eredményei javulnak, előremutató életcélokat fogalmaznak meg – sorolta a polgármester.

D. Mészáros Elek

Hajdúvárosi hírcsokor

Ellenőrzik a hó eltakarítását

Nagyszalonta 165 utcájára összesen 10 utcaseprő jut. Ez kevés ahhoz, hogy a lakosság segítsége nélkül a várost kifogástalanul tisztán tartsák. Különösen igaz ez télen, amikor hó, jég vagy hófúvás is nehezíti a közlekedést. Az önkormányzat éppen ezért felhívja a lakosság figyelmét, hogy minden egyes lakástulajdonos köteles maga is hozzájárulni a köztisztaság fenntartásához. Mindenki köteles megtisztítani a háza előtti járdaszakaszt.

Azok a tulajdonosok, akiknek az ingatlanja két utcára néz, mindkét utcafronton el kell hogy takarítsák a havat, jeget. Az utcasarkon lakóknak az átkelőt is le kell takarítaniuk. Ugyanezek az elvárások vonatkoznak az intézményekre – iskolákra, gyárakra és kereskedelmi egységekre. Külön felhívja a figyelmet az önkormányzat a hóeltakarításra a tömbháznegyedekben.

A polgármesteri hivatal egyik alkalmazottja folyamatosan ellenőrzi az utcákat, s ahol nincs kellőképen letakarítva a ház előtti szakasz, ott felszólítást hagy, s ha ennek hatására sem változik a helyzet, büntetésre számíthat a nemtörődöm tulajdonos.

Ellenőrzi az elöljáróság, hogy mindenütt eltakarítják-e a havat

Új gyógyszertár a városban

Nagyszalontán a kocsmák mellett bizonyára bankfiókból és a gyógyszertárból van a legtöbb. Érdekes látlelete társadalmunknak a kocsma-gyógyszertár-bank hármas, de úgy tűnik, ezek megélnek. Így hát újabb patika nyílik Nagyszalontán is, mégpedig a körforgalom és a városháza között, noha a patikák száma a városban így is jelentős.

Szemetelnek, de nem fizetnek

A megyei hulladékgazdálkodási stratégia gyakorlatba ültetése késésben van. Ez azért is rossz hír, mert időközben az Európai Unió bezáratta a megye vidéki szeméttelepeit, és a városoknak a nagyváradi, korszerű lerakóba kell szállíttatniuk a hulladékukat. Ez rengeteg többletköltséggel jár. Úgy illik, hogy mindenki, aki szemetet termel, kivegye a részét a hulladékkezelés költségeiből is. Ennek jegyében az önkormányzat és az AVE szemétszállító cég úgy határozott, hogy felülvizsgálják a szolgáltatást igénybe vevők jegyzékét. Meg akarják állapítani, hogy minden adófizetőnek van-e szerződése a szemétszállítóval. Ingyen ugyanis nem akarják elvinni senki szemetét. Akinek tehát nincs szerződése, az minél hamarabb kösse meg.

Be lehet fizetni az adókat

Január közepétől be lehet fizetni a polgármesteri hivatalban a helyi adókat. A hivatal pénztára munkanapokon 8.30-tól 16 óráig tart nyitva. Akik az Adóügyi Osztállyal is szeretnék tisztázni a befizetendő összeg mértékét, azok munkanapokon 8-tól 11 óráig, illetve 14-től 16 óráig tehetik ezt meg. Fontos tudnivaló, hogy azok, akik az adójukat folyó év március 31-ig befizetik, 10 százalékos kedvezményben részesülnek.

Balázs Anita

Helytörténet elnagyolva

Kecse Gabriella, az RMDSZ nagyváradi önkormányzati képviselője múlt ősszel beszélt először arról, hogy a hetedik osztályosok számára elkészített, román nyelvű, Nagyvárad helytörténetével foglalkozó kiadvány bizony hagy kívánnivalót maga után.

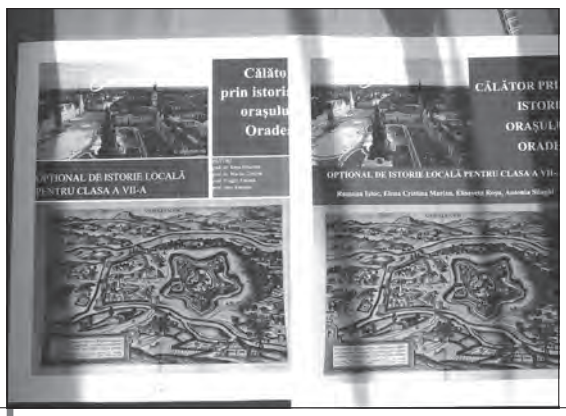

Kecse Gabriella és kollégái szakmai kifogásokat emeltek

Önmagában jó dolog, hogy a román gyermekek is megismerkedhetnek a város történetével, a kiadvánnyal azonban több gond is van. A próbapéldányok megjelenése után több történész is megfogalmazta a pontosításait, ezeket Kecse Gabriella be is nyújtotta az önkormányzathoz, ez finanszírozta ugyanis a VII.-eseknek választható tantárgyként tanítható anyag elkészítését. Az önkormányzati képviselő, magyar–néprajz szakos tanár akkor még úgy tudta, a kiadvány végleges változata a javaslatok figyelembevétele nélkül jelent meg. Időközben – elég nehézkes módon és több hét elteltével – birtokunkba került a végleges helytörténeti tankönyv és a hozzá tartozó munkafüzet, és megkaptuk a javasolt módosítások listáját is, így kiderült: a végleges változatban mégiscsak megjelennek azok a tárgybeli, ténybeli módosítások, amelyeket a történészek ajánlottak.

Csiszolódott a tankönyv

Első látásra az egyik legszembetűnőbb változás, hogy míg a próbapéldányokban a fényképek forrásmegjelöléseként az internetes linkeket adták meg, ezek a véglegesített kiadványból eltűntek, de helyettük semmilyen forrást sem tüntettek fel. Ez talán nem is akkora baj, tekintve, hogy például közismert román nyelvű orosz propagandaportálról is sikerült képet levenniük a szerzőknek. Más kérdés, hogy a Holnapos szoborcsoportról vagy emblematikus váradi épületekről is különböző honlapokról letöltött fotókat szerkesztettek a kiadványba, pedig ma már egy okostelefonnal is készíthető jó minőségű kép.

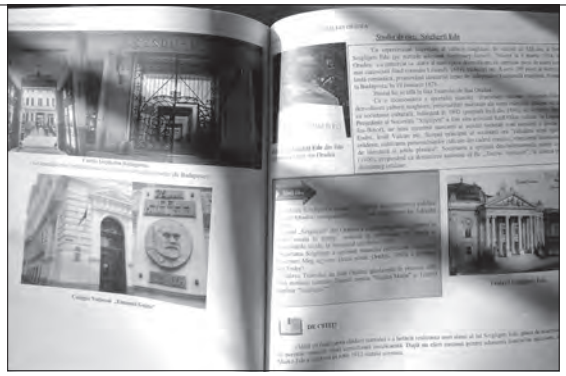

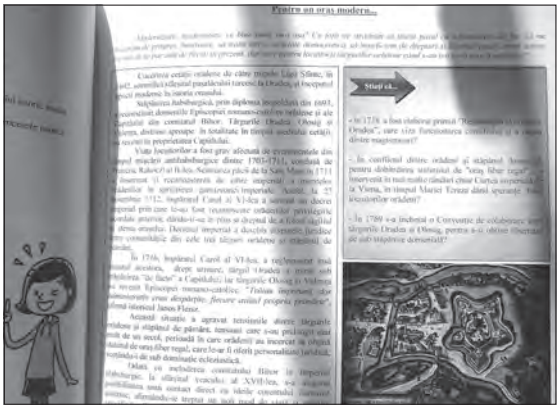
A VII. osztályban választható tárgy tankönyve és munkafüzete

Hiányok és pótlások

Bár a dákok mellett a gepidákat, a hunokat és az avarokat említi a tankönyv, a javaslatok megfogalmazói hiányolják a magyarság Körös-völgyi megtelepedésének, illetve a magyar államalapításnak az említését. Erről a szálkadombi leletekről szóló esettanulmányban sincs szó. A szakemberek hiányolták továbbá azt is, hogy sem a váradi római katolikus püspökség és káptalan megjelenéséről, sem a Szent László királyról szóló részben a szerzők nem ismertetik a folyamat és a király személye közötti szoros kapcsolatot.

Pozitívumként felhozhatjuk, hogy a végleges változat a javaslatok nyomán megemlíti Várad első püspökének, Sixtusnak a nevét, és

Javították a szerzők az eredeti változaton, de sok még a kifogás

azt is, hogy I. László király Szent László (pontosabban Ladislau cel Sfânt) néven is szerepel (nemcsak a tankönyvben, a munkafüzetben is). A lovagkirály mellett megemlítik, hogy Luxemburgi Zsigmondot ide temették el, azonban azt nem, hogy utóbbi feleségének, Máriának és Luxemburgi Beatrixnak, Károly Róbert király második feleségének is itt volt a sírja, és nem említik meg II. István temetését sem.

A tankönyv végleges változatában az olasz humanisták mellett felsorolják Szatmári György és Thurzó Zsigmond római katolikus püspököket (a próbaverzióban csak Vitéz János szerepelt), Fráter Györgyöt ellenben következetesen Giorgio Martinuzzinak nevezik. Helyesen jelenik meg a végleges könyvben a prímás definíciója, ő a magyar katolikus egyház feje.

A váradi várat 1660-ban foglalták el a törökök, erről Evlija Cselebi török világutazó beszámolóját használja forrásként a könyv, Szalárdi János *Siralmas magyar krónikáját* nem említi, pedig annak szerzője tanúja volt a vár ostromának. Kicserélték ellenben a téves illusztrációt, a próbaszámban még az 1598-as ostromot mutató térkép jelent meg.

A felvilágosodás és a modern város

A felvilágosodás korát, a modern Nagyváradot bemutató fejezetekben a történészek véleménye szerint sok az időbeni átfedés, és azt is kifogásolták, hogy eltérő jellemvonású részeket mosnak össze, ezért ezeket kevésbé tartják átláthatónak.

Megnéztük a jelzett tartalmi tévedéseket is, ezeknél szintén találtunk javításokat a próbapéldányokhoz képest. Például a Mária Terézia által 1777-ben kiadott *Ratio educationist* immár megfelelően illusztrálták, a végleges példányban már helyesen (sőt, megfelelő magyar helyesírással) szerepel Csáky Miklós püspök neve és a római katolikus szeminárium megalapításának éve (1741). Benkovich Ágoston püspököt bemutatják ugyan, de az első kiadást véleményezők szerint hiányzik a XVIII. század nagy római katolikus püspökeinek (Patachich Ádám, Forgách Pál), a korabeli barokk udvarnak, könyvkiadásnak, opera- és színházkultúrának a bemutatása.

A modern város kialakulásával és fejlődésével foglalkozó szakasz az 1692 és 1914 közötti időszakot öleli fel, ami legalább három, egymástól jól elkülönülő várostörténeti szakasz – 1692–1790, 1790–1850 (1867), 1867–1914 – egybemosását jelenti. A barokk, a reformkori és a dualizmuskori város elkülönítése mindenképpen indokolt lenne a szakemberek szerint. A javaslatok nyomán viszont bekerült egy rövid leírás az 1848–49-es forradalomról és szabadságharcról, és Szacsvay Imre alakja is megjelenik a könyvben.

Eltérő szemléletek

A város 1918 utáni történetével foglalkozó fejezetekkel szemben is erőteljes kritikát fogalmaztak meg a véleményezők, elsősorban a fejezetek megírásakor alkalmazott román történelemszemlélettel szemben, mely nyilvánvalóan eltér a magyar történelemszemlélettől.

A kommunizmus éveiről szóló részből hiányzik például a régi negyedek lebontásának, a tömbháznegyedek létrehozásának leírása. A véglegesített kiadványban nem találtuk meg a felhasznált irodalom listáját, mely a próbapéldányban még benne volt. Összességében tehát az láthattuk, hogy a véleményezők által jelzett tárgyi tévedéseket javították a szerzők, de mivel a történelem nehezen lenne besorolható az egzakt tudományok közé, történészek vagy éppen az általuk írt történelemkönyvek valamiféle konszenzusára még várni kell.

Fried Noémi Lujza

Múltbecsülés Érsemjénben

A magyar kultúra napját méltóképpen ünnepelték Érsemjénben. Ez alkalommal mutatták be a Kazinczy Ferenc életéről készült dokumentumfilmet.

Kazinczy Ferenc emlékezetét mindig is méltóképpen őrizték az érsemjéniek. A helyi művelődési ház névadója, Fráter Loránd nótás kapitány a múlt század elején egy szoborra valót muzsikált össze, hogy 1907-ben felavathassák a nyelvújító szobrát. A kommunista évtizedek alatt hatalmasra növő zöld sövénynyel szegélyezték a szobrot, ily módon óvták az avatatlan tekintetektől. Az utóbbi évtizedek alatt kinyíltak a lehetőségek, emlékmúzeum őrzi a falu nagyjainak hagyatékát, a szoborpark Kazinczy-kert néven véső dött a köztudatba, eközben a helyi iskola is a magyar költő, író, nyelvújító nevét viseli. A magyar kultúra ünnepére időzítve pedig idén januárban Kazinczy életútját végigkísérő filmet mutattak be. Az alkotás címéül a „főszereplő” mondását választották: *Jót s jól*.

A dokumentumfilm rendezője, Vojtkó Ferenc és Balazsi József polgármester

Az eseményre a Fráter Loránd Művelődési Központban került sor. A helyszín előtti parkot többször körbe kellett autózni, ameddig szabad parkolóhelyet találtunk. A református templom környékétől a szoborparkon vezet át az út. A hóesésben örökzöldek bólogattak az érkezők felé, Kazinczy tekintetes úr szobra is hatalmas süveget öltött, míg a közelben a szobrot adományozó Fráter Loránd kőhegedűje „akácos útról” regélt.

Balazsi Beáta levelét megírta a „tekintetes úrnak”

A kultúrtér vendégmarasztaló, kellemes mellege, a színvonalas színpadi előadás maradandó emléket teremtett. Az érdeklődőkkel, meghívottakkal megtelt nézőtérről az esemény nyitányaként stílszerűen a *Himnusz* hangzott el, majd pedig a színpadra szegeződtek a tekintetek. A helyi Ezüstperje Néptáncsoport (vezetőjük az időközben Magyar Kultúráért díjjal kitüntetett Sütő Judit és Sütő Szabolcs) érzelemdús táncjátékát, a magyarság összetartozását erősítő szövegbetéteit visszatükrözték a párás tekintetek. Mindezt megelőzően **Balazsi Beáta** Kazinczy Ferenc tekintetes úrnak címzett levelét olvasta fel, eb-

Meghívott vendégek az első sorokban

ben a nyelvújító szellemi hagyatéka őrzőinek, a kései utódoknak a helytállását idézte fel. Az írás irodalmi töltete mellett a hagyományok, az anyanyelv iránti elkötelezettségről tett tanúbizonyságot. A színpadi műsor zárásaként a tánclépésekbe lopott magyarságtudatot hasonló érzelmi fogantatású szavalatok követték a helyi iskola diákjainak előadásában.

Az előadások után **Balazsi József**, Érsemjén polgármestere köszöntötte a megjelenteket, elsőként Magyarországról **Szili Katalin** autonómiaügyi miniszterelnöki megbízottat, **Demeter Katalin** konzult, **Petneházy Attila** kulturális kapcsolatokért felelős miniszteri biztost, **Telegdi Andrea** külgazdasági attasét, a sátoraljaújhelyi Kazinczy Ferenc Társaság képviseletében érkezett **Fehér Józsefet** és **Kiss Endrét**, **Cseke Attilát**, az RMDSZ Bihar megyei szervezetének elnökét és nem utolsósorban a Debreceni Médiacentrum jelen levő tagjait. Utóbbiak a dokumentumfilm alkotói. Az elöljáró beszédében felidézte egykori látogatását a magyar országgyűlésben, amikor Szili Katalin, az akkori el-

A film DVD-jének borítója

Az Ezüstperje Néptánccsoport

nök irodájában fogadta, megvendégelte, sőt az erkélyre is kivezette mondván: ez az a hely, ahol kikiáltották a köztársaságot. „Feledhetetlen élmény volt ez számomra” – emlékezett Balazsi. Kazinczy Ferenc munkásságának ápolása kapcsán a mesebeli királyt idézve elmondta, hogy egyik szeme sír, a másik nevet. Sír, mert lassan kikopik a nyelvújító a köztudatból. Nem rendőrviccnek szánva, egy történetet is elmondott ezzel kapcsolatban. Debrecenben egy rendőri eljárásba keveredett, az egyenruhások azt kérdezték tőle, hogy mivel idegen állampolgár, igényel-e tolmácsot. Erre visszakérdezett, hogy hallottak-e már Kazinczy Ferencről, mert az neki a falubelije, így miért kérne tolmácsot? Hát ki az a fickó? – jött a hatósági érdeklődés. De hála Istennek, manapság is vannak ilyen „fickók”, akik ápolják hagyományainkat, értékeinket, mind Magyarországon, mind az elszakadt részeken. „A nyelv nem az enyém, nem a tiéd, hanem édes miénk – idézte Kazinczyt a polgármester. – Ennek jegyében kötelességünk őrizni örökségét, mert mi nem határon túli magyarok, hanem határtalanul magyarok vagyunk.”

Szili Katalin beszédét bensőséges hangulatú visszaemlékezéssel kezdte, Csiha Kálmán püspökkel való találkozásáról szólt. Különleges levegője van az Érmelléknek, kiemelkedő nagyságokat adott a nemzetnek – folytatta. Főként a 2010 utáni magyar politika jelentőségét méltatta, ami megteremtette az egy nemzethez való lelki összetartozást. Közös cél, hogy mindenki a szülőföldjén élhessen és gyarapodhasson oly módon, hogy anyanyelvén szerezhesse meg a tudást. Büszkék lehetünk magyarságunkra, egyedinek kell maradnunk a globalizációs civilizációban – vélekedett a miniszterelnöki megbízott.

Értékeink, kultúránk mások előtt is vállalhatók – kezdte beszédét Cseke Attila –, hisz senki ellen nem irányulnak, s példaértékűek, követendők lehetnek bármely nép számára. Éppen ezért mutassuk meg magunkat, hogy megismerhessék szándékainkat, amit kultúránkkal képviselünk. Büszkén elmondhatjuk, hogy, mi magyarok mit képviselünk: egyetemes értékek ezek. Cseke köszönetet mondott a helyieknek azért, hogy Kazinczy hallatán egyre kevesebben kérdezik: ki is az a fickó?

Röviden szólt még a jelenlevőkhöz Fehér József és **Vojtkó Ferenc**, a film rendezője, majd pedig pörögtek a Kazinczyit bemutató filmkockák.

D. Mészáros Elek

Közösen ünnepelték a magyar kultúrát

Idén januárban az immár többéves hagyomány szerint újra együtt ünnepelte a magyar kultúra napját Nagyvárad, Margitta, Debrecen és Berettyóújfalu.

A magyar kultúra napját 1989 óta január 22-én ünneplik annak tiszteletére, hogy – a kézirat tanúsága szerint – Kölcsey Ferenc 1823-ban ezen a napon tisztázta le Csekén a *Himnusz* kéziratát. Idén is többnapos rendezvénysorozatok épültek az ünnepnap köré, s mivel ebben az évben van Ady Endre halálának századik évfordulója, az Ady-megemlékezések hangsúlyosan helyet kaptak a váradi programok között.

Szintén ebben az időszakban, a kultúra napi ünnepségek részeként tartották meg a Magyar Színházi Szövetség Mafeszt elnevezésű második fesztiválját is Nagyváradon. Az együtt ünneplők jelen voltak egymás városaiban, hiszen például a Biharban már közismert **Kocsis Csaba** fotós-előadó-közíró, lapunk munkatársa a Tibor Ernő Galériában állított ki, **Csató Töhötöm** nagyváradi festőművész pedig Berettyóújfaluban, s ugyanott tartott **Szűcs László**, a *Várad* kulturális folyóirat főszerkesztője rendhagyó irodalomórát.

A kitüntetettek, a mikrofonnál Nagy Béla

Portré Borbély Szilárdról

Kitüntetések

Nagyváradon idén is január 22-én, a magyar kultúra napján adták át a Magyar Kultúráért díjakat, emlékplaketteket, az életműdíjat, a Jakobovits Miklós-díjat, valamint a váradi iskoláknak kiírt pályázat, a Himnusz-klub győzteseit is díjazták. A Szigligeti Színházban megtartott gálaesten **Szili Katalin** miniszterelnöki megbízott, a nagyváradi, debreceni, berettyóújfalui és margittai közös magyar kultúra napi rendezvénysorozat egyik fővédnöke, **Cseke Attila**, az RMDSZ Bihar megyei szervezetének elnöke és **Kiss-Parciu Péter**, a határ menti gazdaságfejlesztésért felelős helyettes magyarországi államtitkár mondott beszédet, majd a díjak átadása következett.

Elsőként a Magyar Kultúráért emlékplaketteket és díjakat adták át, a laudációkat **Szabó Ödön**, a Bihar megyei RMDSZ-szervezet ügyvezető elnöke olvasta fel. Emlékplakettet vehetett át **Bagi Tünde** és **Struber Éva**, a nagyszalontai Toldi Néptánccsoport vezetői, az érkörtvélyesi **Tóth Imre Zoltán** nyugalmazott matematikatanár és egészségügyi aszszisztens felesége, **Tünde**, többek között a helyi falumúzeum létrehozói, valamint **Kőrösi**

Szabó Ödön, Cseke Attila, Kiss-Parciu Péter és Szili Katalin

Mária szalárdi tanítónő, a Pitypang Néptánccsoport alapítója.

Magyar Kultúráért díjban részesült a nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetem, az elismerést **dr. Pálfi József** rektor vette át; a Festum Varadinumnak és az azt szervező Varadinum Kulturális Alapítványnak odaítélt elismerést **Koncsek Zita**, az alapítvány kuratóriumának elnöke vehette kézbe. Kitüntették még **Sütő Juditot** és **Sütő Szabolcsot**, az érmihályfalvi táncos-koreográfus házaspár többek között a Nyíló Akác és a Nagyvárad Táncegyüttes tagja volt, az érsemjéni Ezüstperje, az érkörtvélyesi Rakottya és a monospetri Bábota (utóbbi felnőtt néptánccsoport) létrehozásában is közreműködtek. Az életműdíjat **Nagy Béla**, a váradi színház volt irodalmi titkára, volt újságíró, az Ady Endre Irodalmi Kör egykori vezetője, több kötet szerzője vehette át, méltatását **Hajdu Géza** színművész olvasta fel.

Trifán Lászlót is megörökítette az egyik fotógrafikán

Portré Borbély Szilárdról

Kocsis Csaba, Csathó Töhötöm és Gavrucza Tibor a berettyóújfalui vernisszázson

Fotó: **Popon Krisztina**

Szintén a gálaesten adta át **Jakobovits Márta** és **Jovián György**, az előző évi kitüntetett a neves váradi képzőművészről, Jakobovits Miklósról elnevezett díjat. Idén **Hegedűs Ferenc** kézdivásárhelyi vállalkozó, mecénás, egyebek között a Kosztándi Galéria alapítója vehette át az elismerést, méltatását **Márton Árpád** Munkácsy-díjas festőművész olvasta fel, s köszöntötte őt **Tank Szigeti Ildikó**, a Nagyváradi Magyar Vállalkozónők Egyesületének vezetője is.

Az est a Himnusz-klub díjainak átadásával zárult. A nagyváradi RMDSZ-szervezet kezdeményezésére a diákok klipeket készítettek nemzetni imánkhoz, ezeket értékelték. A legjobb rövidfilmeket a Iosif Vulcan Pedagógiai

(folytatás a következő oldalon)

Közösen ünnepelték a magyar kultúrát

(folytatás az előző oldalról)

Líceum és a Szacsvay Imre Általános Iskola diákjai készítették, a Berettyóújfalu önkormányzata által felajánlott különdíjakat pedig a Művészeti Líceum és a Dimitrie Cantemir Általános Iskola tanulói nyerték el. A díjakat az iskolák képviselői vették át **Kecse Gabriellától** és **Botházy Nándortól**, majd a két nyertes rövidfilmet le is vetítették a színházban.

Fotógrafikai hangulatok, érzetek és emlékek

A kilencvenes évek eleje óta rendre közösen ünnepeli a magyar kultúra napját a nagyváradi Tibor Ernő Galéria (TEG) alkotói csoportja és a berettyóújfalui közösség. Így volt ez idén is. A Váradon élő **Csathó Töhötöm** képzőművész *Érzetek képe* című festménytárlatát január 21-én nyitották meg a berettyóújfalui Mozi Galériában. Az ifjú művész székelyudvarhelyi születésű; felsőfokú képzőművészeti tanulmányait Váradon végezte, és

Egy kis varázslás

Muraközi István, Berettyóújfalu polgármestere, Kiss Ádám, Papp Balázs, Gavrucza Tibor, Kocsis Csaba és Szűcs László a TEG-ben

Kocsis Csaba

itt is alapított családot. Egyik lelkes és tevékeny tagja a TEG alkotói csoportjának. Váradon több ízben volt már egyéni tárlata, Berettyóújfaluban másodszor állított ki. Absztrakt, nonfiguratív festmények mellett készít többek között grafikákat, élethű portréin kitűnően ábrázolja modelljeinek arcvonásait, lélekrezdüléseit.

Berettyóújfaluban ezúttal absztrakt festményeit tekinthetik meg az érdeklődők (a műveket tavaly késő ősszel a váradi pincegalériában mutatták be). A kiállítás anyagát **Gavrucza Tibor**, a TEG művészeti vezetője méltatta. A festő mesélt arról, hogy szeret zenét hallgatni festés közben, s a zenék, ritmusok, lüktetések hatnak rá, előidéznek benne különféle érzeteket, hangulatokat, s ezeket aztán megjeleníti képein formák, foltok, színek, vonalak viaskodása vagy épp harmóniája révén. A tárlatnyitón Kocsis Csaba énekelt és gitározott, megzenésített versekkel örvendeztette meg a jelenlévőket.

Közös veszteségünk

Sötét szomorúság szövődött az alkotók, a jó barátok lelkébe, ugyanis január 18-ról 19-re virradóra a sokoldalú, ízig-vérig váradi művész, **Trifán László** szíve örökre megpihent,

Helyi képzőművészek tárlata nyitotta a margittai rendezvények sorát

lelke eltávozott egy másik létbe, más dimenzióba, amely talán hasonlít valamelyik türkiz, rozsdavörös vagy másmilyen meditatív képéhez. Felfoghatatlan még, és végtelenül fájdalmas, hogy többé nem beszélgetünk el vele a Tibor Ernő Galériában – amelynek egyik alapítója és oszlopos tagja volt –, nem látjuk fellépni a következő Metropol Group-koncerten, nem muzsikál és énekel, kedvenc kalapját kackiásan a fejére csapva.

Trifán László nagy-nagy szerénységgel, becsülettel, tiszta lélekkel, bölcs derűvel alkotott csodálatos dalokat és festményeket, gitározott és énekelt, zenésített meg verseket, tervezett plakátokat és bábokat a Lilliput Társulatnak, készített kisfilmeket, és még sorolhatnánk. Portréinterjú jelent meg róla a

Papp Attila özvegye és fia vette át a posztumusz elismerést Árkosi Antaltól

A Bekecs Néptáncegyüttes gyermekelőadása

Biharországban, amikor 2015. december 10-én betöltötte 60. életévét. Volt mesélnivalója bőven. Akkor a beszélgetést ekként fejezte be: „A világból soha nem elvenni akartam, hanem mindig hozzátenni valamit. Persze sokszor rengeteg kompromisszummal is jár mindez. Sok mindent csináltam az életben, de mindent mértékletességgel. Egy dologban nem kell a mértékletesség: a szeretetben. Az legyen végtelen."

Kocsis Csaba *Nagyváradtól Debrecenig* című fotográfika-tárlatát január 22-én nyitották meg, néhány órával azután, hogy a Rulikowski temető Steinberger kápolnájából végső útjára kísérték Trifán Lászlót. Természetes tehát, hogy a tárlatnyitón Gavrucza Tibor nyugalmazott református lelkész megemlékezett a nagyszerű művészről és jó barátról. Búsan mondta: „A berettyóújfaluiak gazdagok, mert van Kocsis Csabájuk, mi szegények lettünk, mert már nincsen Trifán Lacink."

Kocsis Csaba is afféle igazi reneszánsz ember: dalszerző, zenész, újságíró, fotográfus, irodalmár, népművelő, kultúraszervező. Tavaly Marosvásárhelyen volt a 150. önálló tárlata. A századik kiállítását annak idején Jókai Anna nyitotta meg, mégpedig Budapesten, a Magyar Írószövetség székházában. Gavrucza szólt arról is, hogy '89-'90-re nyúlik vissza a Kocsis Csabával való ismeretsége.

Kocsis Csaba megrendítően és megrendülve beszélt Trifán Lászlóról, felolvasta néhány levél-, illetve facebookos üzenetváltásukat. Torokszorító az is, hogy Trifán Laci január 18-án, pénteken délután még ott volt a Tibor Ernő Galériában, együtt rakták föl a képeket. Hazafelé menet sóhajtva mondta Csabának: „Jó lenne még egyszer megszületni…"

Szűcs Lászlónak, a *Várad* folyóirat főszerkesztőjének is nehéz volt megszólalnia a megindító pillanatok után. Mint mondta, a drámaiság és emlékezés jegyében telik ez a délután, azon is eltűnődve, hogy nem mindig ismerjük egymást kellőképpen. Kocsis Csaba váradi és debreceni hangulatokat hozott el képein. Hangulatok és impressziók a két városról – ahogyan ő látja. A művész afféle beavatkozása ez a valóságba, kicsit alakít, kicsit összemos, kicsit másként láttat dolgokat. A két város között hasonlóságokat és különbözőségeket fedezhetünk föl. Ám bármilyen különbségek is léteznek, Ady Endre ösz-

(folytatás a következő oldalon)

Közösen ünnepelték a magyar kultúrát

(folytatás az előző oldalról)

szeköt minket, mondta méltatásában Szűcs László. Hozzáfűzte: a váradiak nagy bánatára nem Váradon születtek ugyan az igazán nagy Ady-versek, ám arra büszkék lehetünk, hogy Ady itt vált jelentős újságíróvá. A méltató több Kocsis Csaba-alkotásra is fölhívta a figyelmet. Az egyik az, amelyiken Trifán László látható szeretett galériája előtt, a Kanonok soron. A másik pedig a tragikus sorsú, 2014-ben Debrecenben elhunyt költő, író, Borbély Szilárd portréja. Városok, portrék, hangulatok, amelyek elvarázsolnak és töprengésre sarkallnak.

A vernisszázson **Papp Balázs** megzenésített Ady- és Juhász Gyula-verseket énekelt, zongorán kísérte **Kiss Ádám.**

Munkában a kisdiákok a mesevetélkedőn

Testvérvárosi kötelékek erősödtek

„A kultúránál nem ismerek jobb imázsnövelő tényezőt" – mondja kortárs költőnk, Turczi István, és milyen igaza van! Ilyen szempontból mi magyarok gazdagok vagyunk, kultúránk ismertté és elismertté tett minket. Értékes kulturális örökségünk van, melyre büszkék lehetünk, büszkén vallhatjuk, hogy egyedi és örök.

Fasang Árpád zongoraművész már 1985-ben felröppentette a gondolatot, hogy nemzeti kultúránk megérdemelne egy ünnepnapot. Az ötlet 1989. január 22-én valósult meg, s azóta szinte minden magyarlakta részén a világnak megemlékeznek erről. Margitta városa sem kivétel, a település négy évvel ezelőtt csatlakozott a határon átnyúló közös ünnepléshez. A városvezetők kölcsönösen részt vesznek egymás kulturális rendezvényein, ezáltal is elmélyülhet a kapcsolat Margitta és testvérvárosa, Berettyóújfalu között.

Idén januárban a margittai események 19-én képzőművészeti kiállítással kezdődtek, négy helybeli festő – **Angyal Asloviciu Anikó**, **Bánházi Gyöngyi**, **Papp Gábor** és **Stelian Silaghi** – mutatta be legújabb alkotásait a művelődési ház galériájában. Igen szépszámú közönség gyűlt össze, hiszen a festőművészek már kivívták a város lakóinak elismerését, hírnevük pedig nemzetközivé emelkedett. A tárlatnyitón elsőként **Papp Gábor**, a galéria művészeti vezetője köszöntötte az egybegyűlteket, röviden bemutatta a művészeket és festményeiket. Ünnepi beszédet **Demián Zsolt** körzeti RMDSZ-elnök mondott, megköszönve a művészeknek, hogy hozzájárultak az ünnep tartalmasabbá tételéhez, színvonalának emeléséhez. Az eseményen részt vett Pocsaly Zoltán polgármester, Árkosi Antal helyi RMDSZ-elnök, valamint az önkormányzat és a civil szervezetek képviselői is. A kiállított műveket 22-ig lehetett megszemlélni.

Január 20-án tartották meg a margittai ünnep gálaestjét, ugyancsak a művelődési házban. A város magyar közössége „vevő" volt a közös ünneplésre, s ezt a telt ház látványosan bizonyította. Elsőként az ünnepi köszöntőbeszédek hangzottak el. **Muraközi István**, Margitta testvérvárosának, Berettyóújfalunak a polgármestere, aki minden évben tiszteletét teszi az ünnep alkalmából, beszédében kiemelte, hogy hagyományaink, kultúránk és összetartásunk tartott meg bennünket a Kárpát-medencében országépítőnek. A berettyóújfalui gálaesten pedig Demián Zsolt volt az egyik ünnepi szónok.

Cseke Attila szenátor, megyei RMDSZ-elnök minden évben hazalátogat szülővárosába a magyar kultúra ünnepe alkalmából, így tett most is. Beszédében kiemelte, hogy számunkra a magyar himnusz a világ legszebb himnusza. Sorai 196 év eltelte után, ma is aktuálisak, hiszen szükségünk van a „védő karra".

Az ünnepi felszólalások után adták át a margittai Magyar Kultúráért díjat. Az RMDSZ városi szervezete tavaly alapította ezt, és szeretne az elismerésnek hagyományt teremteni. A vezetőtanács határozata alapján idén a kitüntetést post mortem **Papp Attila** néhai magyartanár, költő, néprajzkutató, a város dísz-

Közösen énekelték el a Himnuszt

polgára kapta meg. Méltató beszédet **Fügedy Anikó** tanítónő mondott. A díjat **Árkosi Antal** városi RMDSZ-elnök adta át a kitüntetett özvegyének és fiának.

Az est második részében a Bekecs Néptáncegyüttes adta elő táncjátékát *Ember az embertelenségben* címmel. A XX. század emberpróbáló történései, a háborúk adták a témát előadásukhoz. Azok előtt tisztelegtek, akik példát mutattak emberségből, bátorságból, hazaszeretetből, életüket adták hazájukért, hogy gyermekeik, utódaik jobb világban éljenek. Nagyszerűen koreografált és kivitelezett műsorukkal kivívták a közönség elismerését, ezt a nézősereg felállva, vastapssal nyilvánította ki. A gálaesten jelen voltak a helyi közigazgatási, valamint a magyar egyházi és civil szervezeti elöljárók is.

A programszervezők a gyerekekről sem feledkeztek meg, hiszen január 21-én a Bekecs Néptáncegyüttes nekik mutatta be a *Legendák kertjében* című táncjátékot. Ez is telt ház előtt zajlott, és feledhetetlen perceket szerzett a fiataloknak. A táncegyüttes mindkét előadása ingyenes volt a nézők számára, mivel a Vidéki Ifjúsági Szövetség fizette ki a fellépési díjat. A szervezők ezúton is köszönik ezt a nagylelkű segítséget.

A nagyobb diákok zenés-verses összeállítást adtak elő a himnuszokról

Január 22-én, a magyar kultúra napján a programok helyszíne a magyar iskola Papp Attila díszterme volt. Reggel a rendezvények sora a Horváth János Elméleti Líceum elemistáinak *Hétmérföldes csizmával a magyar kultúra napján át* című mesevetélkedőjével kezdődött. Témaköre a mondák és legendák voltak, így kapcsolódott az előző napi táncjáték témájához. Főszervezője **Deák Andrea** igazgatóhelyettes, tanítónő volt, segítői és a zsűri tagjai pedig: **Almási Judit**, **Balázsi Emma**, **Fügedy Anikó**, **Juhos Márta**, **Könczei Erzsébet** tanítónők. A versenyzőket 10 csapara osztották, és az előkészületeket már egy héttel korábban elkezdték.

A kisdiákok tárgyi tudásának gyarapítása, helyesírásának javítása mellett a vetélkedő a csapatmunka fejlesztését is szolgálta. Támogatók jóvoltából a nyertesek ajándékokat is kaptak, és természetesen mindenkinek járt a részvételi oklevél.

Az V–XII. osztályosok *Himnusz és magyar – mikor és miért?* elnevezésű műsorának is a díszterem adott otthont. Szervezői **Farkas Cecília** és **Kun Tünde** magyartanárok voltak. Ünnepi beszédet **Nagy Gabriella** igazgatónő mondott. A félórás, igen színvonalas és tartalmas zenés-verses összeállítás felidézte a különböző korok himnuszait. Időnként a közönség is együtt énekelt a diákokkal. Végezetül a részvevők a díszteremből az aulába vonultak, ott csatlakozott hozzájuk az iskola valamennyi diákja, és együtt énekelték el a *Himnuszt*. Ennek szervező-irányítója **Puskás Miklós** zenetanár volt. A magyar tanintézetben zajló programokat megtisztelte jelenlétével **Kovács Gyula** református lelkipásztor és **Tóth Attila Levente** római katolikus plébános, valamint az önkormányzati képviselők és az intézmény vezetőtanácsa.

Az iskolai ünnepség a *Barangolás a magyar gasztronómiában* című rendezvénnyel folytatódott: a középiskolás diákok és osztályfőnökeik a maguk készítette magyaros ételeket szolgálták fel a részvevőknek. A szervező Nagy Gabriella igazgatónő volt. Az aula emeletén a diákok által készített, az eseményhez illő plakátokból és festményekből összeállított kiállítást lehetett megtekinteni.

Valamennyi helyszín programja tartalmában, kivitelezésében méltó volt a magyar kultúra ünnepéhez. A sugárzó arcokat látva Sajó Sándor sorai jutottak eszembe: „Magyarnak lenni: büszke gyönyörűség! / Magyarnak lenni: nagy s szent akarat, / Mely itt reszket a Kárpátok alatt."

Fried Noémi Lujza, Tóth Hajnal, Szőke Ferenc

Kultúra és jótékonyság egy úton jár

Székelyhídon az idén 11. alkalommal megtartott magyar kultúra napi jótékonysági bál az előzőekhez hasonló forgatókönyv szerint zajlott le. A műtárgyak árverésének bevételét a Gyermek Jézus Otthon fenntartására fordítják.

Több mint 27 ezer lej gyűlt össze az aukció során

Böjte Csaba ferences szerzetes 60. születésnapját (január 24.) neveltjei körében akarta megünnepelni január 26-án, így a hagyományos székelyhídi jótékonysági bált egy héttel előbbre hozták. Ezzel együtt kiemelkedő eseménye volt a magyar kultúra ottani ünnepének, mely már a bált megelőző este elkezdődött. A helyi cukrászdában, ahogy tavaly is, **Marosán Csaba** kolozsvári színművész *Akarsz-e játszani?* című előadóestjét tekinthette meg a nagyérdemű.

A jótékonysági bál délelőttjén Böjte Csaba meglátogatta a helyi Gyermek Jézus Otthon lakóit, s ők nem is egy, hanem hat tortával kedveskedtek mentoruknak. Kedves ötletként – a szerzetes életkorát a magukéhoz közelítendő – a torták mindegyikére egy-egy tízes szám került. A római katolikus templomban a fiatalok számára celebrált miséjén a szerzetes meghirdette a Mennyei Atya évét, ez egy szent utazás az Istenről szóló történeteken keresztül. Erre a szent és ökumenikus jellegű cselekedetre invitálta az est folyamán a bálozókat is, hiszen a szentekhez való viszonyulásban vannak ugyan nézetkülönbségek a felekezetek között, de a Mennyei Atya tekintetében azonos a véleményünk – vélekedett Böjte Csaba. Szólt a gyermekek befogadásának kezdetéről is, amikor ez nem akaródzott számára. De amint szembesült az ige soraival, Jézus szavaival –

Mise után a római katolikus templomban

A Zajgó kis néptáncosai is felléptek

A gyermekotthon gondozottait is megismerhették az adományozók

ha valakit befogadtok az enyéim közül, engem fogadtok be –, már nem volt apelláta: engedelmeskedett az elhívásnak. Ez a kereszténység lényege: meghallani, ha szól hozzánk az Isten. Ekként cselekedtek a zeneszerzők, a költők és mindannyian, akik az Ő szavát jelenítik meg. Ennek nyomán elmondható, hogy a kultúránk az életből fakad, és életre vezet bennünket – összegezte mondandóját Csaba testvér.

Tizenegyedszer tartották meg a jótékonysági bált

A bálkirálynő, Szilágyi Cynthia (középen) és udvarhölgyei: Gherdán Brigitte (baloldal) és Füzesi Mónika (jobbra)

Béres Csaba, Böjte Csaba, Horváth Anna és Szabó Ödön

Béres Csaba, Székelyhíd polgármestere egy-egy pohár pezsgővel kínálva köszöntötte a bál helyszínére, a városi múzeumba érkezőket. Elegáns párok jöttek sorra, ízlésesen díszített vacsoraasztalokhoz irányították őket. Közben a President zenekar andalító zeneszámokat játszott. Majd Béres Csaba, Böjte Csaba, **Horváth Anna**, az RMDSZ önkormányzatokért felelős ügyvezető alelnöke és **Nagyfalusi Éva**, a helyi gyermekotthon vezetője kíséretében bevonultak a gyermekotthon lakói. Jelenlétük nem volt véletlen, hisz a kulturális-jótékonysági est bevételét minden évben a Gyermek Jézus Otthonnak adományozzák.

(folytatás a következő oldalon)

Kultúra és jótékonyság egy úton jár

(folytatás az előző oldalról)

Marosán Csaba ezúttal konferanszként jeleskedett. A polgármester megnyitóbeszédében elsőként a szervezőknek, segítőknek mondott köszönetet, majd a jelenlévőket üdvözölve elmondta, hogy öt országból érkeztek a bálozók. Külön köszöntötte Horváth Annát, a bál fővédnökét, aki szerinte fényt gyújtott, fáklyát tartott az erdélyi magyar politikai életben, tartásával, emberségével az elmúlt időszakban mindenkinek reményt adott. Béres elmondta, szolidaritásukat fejezték ki azzal, hogy a meghurcolt volt kolozsvári alpolgármestert kérték fel a bál fővédnökének.

A Magyarock Dalszínház művésze, **Tihanyi Dániel**, a bál kulturális védnöke segédletével a gyermekek énekcsokorral köszöntötték a jelenlévőket, majd Horváth Anna lépett a mikrofonhoz. Beszédében az összefogásra, az egymásrautaltságra hívta fel a figyelmet, ezekre fokozottan szükség van a széteső, individualista társadalmakban, ahol fellazulnak az emberi kapcsolatok. Kisebbségként különösen érezzük sebezhetőségünket, amikor egyre nehezebb az embereket jó ügyek mellé állítani. Ennek ellenére, ilyen körülmények között is kell egy jobb világot nemcsak álmodnunk, de vállalnunk is az ahhoz vezető utat. Mindezek cselekvőjeként Böjte Csabát említette, akinek erőt, hitet sugárzó életútja feltölt a hétköznapokra.

A szavak súlyát oldandó, Tihanyi Dániel produkciója következett, utána **Szabó Ödön** parlamenti képviselő szólt a bálozókhoz. A politikus tanmesének beillő története lélekerősítőként hat, amikor már álmainkat, céljainkat veszni látjuk. Hisz gyakorta éppen ilyenkor jön el egy sokkal nemesebb feladat, ahogyan az a három fáról szóló történetben is elhangzott. Szabó a szerzetes életútjára utalt ezzel, Böjte Csabának sikerült „bölcsőt” alkotnia az árvák számára, lecsendesítette a gyermekek lelkében dúló viharokat, szeretete által pedig megláttatta Istent.

Béres Csaba maga is felköszöntötte hatvanadik születésnapja alkalmából Böjte Csabát, akit a bálozók hosszasan megtapsoltak. A szerzetes beszéde (fentebb idéztük) és a *Himnusz* eléneklése után a Béres Csilla vezette Zajgó Néptáncegyüttes kis táncosai és a helyi Tini Dance Center tagjai kerekítettek kedvet a bálozáshoz. Közben sürögtek-forogtak a felszolgálók, hangzatosabbnál hangzatosabb nevű, ízletes étkeket szolgáltak fel a vendégeknek. Inkognitóban dolgozott a zsűri, kereste, ki legyen a bálkirálynő. Nemcsak a szépséget, az öltözéket pontozták, hanem a tánctudást, a vendégek közötti sürgölődést, a mosolyt, a spontán varázst is. A korona végül **Szilágyi Cynthia Natália** fejére került, udvarhölgyekül **Gherdán Brigitte-et** és **Füzesi Mónikát** választották.

Hangulatos környezetben, a helyi cukrászdában lépett fel Marosán Csaba

A hagyományokhoz híven a felajánlott képzőművészeti alkotásokat és egyéb értékes tárgyakat árverésre bocsátották. Az aukcióból befolyt 27 100 lejt a Gyermek Jézus Otthon kapta meg. A legdrágábban, 6500 lejért elkelt festmény, Börcsök Attila *Himnusz* című alkotása mostantól dr. Pintér Andrea gyűjteményét gyarapítja. A magyarországi festő munkáját Kondásné Erdei Mária, Nyíradony polgármestere ajánlotta fel.

Már hajnalodott, a teremben még javában tartott a kulturált szórakozás. Karácsonyi díszkivilágításban pompázott a városközpont, a park kopár fáira titkon hóruhát szabott az éjjel. Széllibbentette hópelyhek pörögve keringtek a zene ritmusára.

D. Mészáros Elek

FERDÍTGETÜNK

Megrögzött adó-vevők és hegycsinálók

Semmi bajom a hírközlés csúcstechnológiájának szerkentyűivel, és azt is tudom, hogy a hegyek önalkotók, nem szorulnak emberi kéz beavatkozására, ám annál gyakrabban hallom, hogy „adtam egy telefont, adjon telefont" és ennek a különféle változatait. Merthogy románul úgy mondják: „am dat un telefon", vagy „am primit un telefon". Aki járatlan a ferdítgetés paradicsomában, az gyakran inkább félreérti, mint megérti a közlést. Vagyis ajándékozásra gondol, nem pedig telefonhívásra.

Fogalomzavart kelt az újabban egyre elterjedtebb „rácsenget" vagy különösen a „megcsenget" is. A telefonálással kapcsolatban románul egyértelmű az „a suna", magyarul viszont a csenget elsősorban az ajtó- vagy kapucsengésre, illetve az iskolákban az órakezdő csengőszóra vonatkozik. Arról már nem is beszélnék, hogy a legkülönfélébb dallamokon megszólaló mobiltelefonok esetében bármennyire is kellemes vagy kellemetlen a hang „kicsengése", a legkevésbé a csengőszóra hasonlít. A csengéssel kapcsolatos más értelmű kifejezést épp azért használtam, mert eredetileg a megcsendülésre vonatkozó szó létezett, s majd csak sokkal-sokkal később a villanycsengőé. S hogy még tovább fokozzam a nyelvi érdekességek iránt érdeklődők figyelmét, az említett szó nagyon közeli rokona a csendnek. Tehát egy kis játékossággal azt is mondhatnám, hogy kezdetben vala a csend, amit megzavart egy belecsendülő csengőhang, s ha ezt tudjuk, akkor azt is megkockáztatnám, hogy a következő nemzedék számára a telefonon történő megcsengetés ugyanolyan otthonosan fog majd szólni, mint nekünk, mai idősebbeknek a csengő hangja vagy két pohár összecsendülése.

Az autóbuszok és villamosok „vétele" egy kicsit groteszkebb, mert románul ugyan „am luat tramvaiul sau autobuzul", de ha mi is „vesszük" a járműveket, akkor a románul nem tudó azt hiszi, hogy a közszállítási vállalatnak legalábbis a döntésben részt vevő tagja, ha nem éppen vezérigazgatója vagyunk.

A „hegycsinálás" is ez utóbbi ferdítéssel rokon, bár itt nálunk, Biharországban még nem terjedt el az ország déli megyéinek tájszólása. Ott úgy mondják: „Vara asta am făcut Bucegiul", ami nem azt jelenti, hogy egy éjjel összedőlt a Bucsecs hegye és ők csinálták újra. Nem, ez a kifejezés túrázást, természetjárást jelent, vagyis a fenti mondat értelme: nyáron jártunk a Bucsecsben.

A példákkal talán egy kicsit túloztam, de épp azért tettem, hogy lehetőség szerint kerüljük a kevert és gyakran épp ezért is érthetetlen beszédet, amiről viszont nálunk azt tartják, hogy ez afféle fele apă – fele víz.

Molnár Judit

A Nagyváradi Állami Filharmónia februári műsora

A koncerteket csütörtökönként este 7-től a filharmónia Bartók–Enescu termében tartják, a bérletek érvényesek, jegyek a filharmónia székhelyén (Szilágyi Dezső, ma Moscovei utca 5. szám) válthatók hétköznapokon 11–16 óra között.

14., 19 óra: vokál-szimfonikus hangverseny. Műsoron: O. Respighi: *Madarak – szvit*; J. Haydn: *G-dúr zongoraverseny*, Hob. XVIII. 4.; G. Verdi, G. Donizetti, G. Bizet, P. Mascagni, R. Leoncavallo és R. Wagner operakórusai. Vezényel Romeo Rîmbu, közreműködik Horia Mihail (zongora) és a filharmónia énekkara, karigazgató Lászlóffy Zsolt.

21., 19 óra: szimfonikus hangverseny. Műsoron: R. Wagner: *A bolygó hollandi – nyitány*; C. Saint-Saëns: *3., h-moll hegedűverseny*, op. 61.; A. Dvořák: *VII., d-moll, Londoni szimfónia*, op. 70. Vezényel Cser Ádám (Magyarország), közreműködik: Zalai Antal (Magyarország – hegedű).

27. és **28., 19 óra:** *Szimfonikus tangó 2.* Műsoron: M. Rodríguez, A. Troilo, S. Piana, Gh. Dendrino, A. Piazzolla, E. Blázquez, Á. Villoldo, P. Laurenz, C. Gardel, Cr. Vasile, V. Expósito, I. Vasilescu és M. Mores népszerű művei. Vezényel Horváth József, közreműködik Analia Selis (ének), Omar Massa (bandoneon) és Julián Caeiro (zongora – mindhárman Argentínából).

Az önfenntartó ház összhangjának varázsa

Sebestyén Teréz magyartanárnő spanyolországi tartózkodásuk idején, 2013 szeptemberében, egy unaloműző tévéműsorban látta meg először az önfenntartó házat, és elmondása szerint azonnal úgy gondolta, nekik is ilyenre volna szükségük otthon. Sikerült: legnagyobb örömükre 2018 márciusa óta már benne is laknak. Az önfenntartó ház története – természetesen – nem ilyen egyszerű, de az akaraterő, a határozottság és a tettvágy ezúttal is meghozta a sikert.

– Azzal kellene kezdenem, hogy mindig is ilyen voltam, vagyis ha valami ötletem támadt, akkor annak rögtön nekifogtam. De a házunkról beszélnék inkább, nem magamról. Tíz évig éltünk Spanyolországban, jól kijöttünk, én szociális munkásként dolgoztam, de mindvégig tudtuk, hogy hazajövünk, épp csak az nem volt biztos, hogy hová. A férjem köröstárkányi, én várasfenesi vagyok, s bár azt mondtam, bárhol, csak Tárkányban nem szeretnék élni, amikor 2013 augusztusában itthon jártunk, Tárkányban megláttam egy helyet, és azt mondtam: na itt igen! Kiderült, a föld a férjem családjáé, ő pedig készségesen vállalta, hogy majd nekilát az építkezésnek. Ezzel a gondolattal mentünk vissza Spanyolországba, szeptemberben pedig egy gasztronómiai műsorban láttam meg az önfenntartó házat: Új-Mexikóban, havas tájban, de mondták, bent kellemes meleg van. A ház ugyanis gumiból készült, teljesen önfenntartó, fűtés nélkül termelődik bent a meleg. Megtudtam azt is, hogy a világ több részén is van hasonló. Másnap a világháló Earthship (földhajó) oldalán utánanéztem, és megtudtam, hogy harminc évvel ezelőtt Michael Reynolds készítette az első gumiházat Új-Mexikóban, Taosban, ahol most már egy egész kolónia létezik belőlük. A kutakodásom során az is kiderült, Spanyolországban is van Earthship egyesület, fel-

A „földhajó” maga gondoskodik energiájáról

Télen még a hó is szigetel

Az egyik találmány a földdel megtöltött autógumikból kialakított fal

Körülbelül 700 autógumit és rengeteg borosüveget hasznosítottak újra

Az üvegekből belső fal készült

vettem velük a kapcsolatot, ők mondták, hogy Reynolds Romániába készül egy konferenciára, pontosabban egy „Nagyvárad nevű városba". Ha nekem mond valaki ilyet, talán el sem hiszem, pedig létezik: amikor valami nagyon meg akar valósulni, akkor biztosan létre is jön. 2014 márciusában költöztünk haza, a konferencia májusban volt, mégpedig azért, mert Várad mellett, Pályiban két fiatalembernek is szöget ütött a fejébe a gumiház, az egyik már fel is építette, ők hívták meg Reynoldsot. Nekem legelőször meg kellett győznöm a férjemet, majd pedig telket kerestünk, mivel a már említett hely fekvése nem felelt meg. Ez nagyon pontosan megszabott: délre és 15 fokkal délkeletre kell néznie. Keresni kezdtünk telket, a férjem jobban szeretett volna a faluban, én viszont inkább kint. Végül amolyan se kint, se bent helyen találtuk meg az igazit, nagyon szép a kilátás, neki is láthattunk a munkának, mivel, szomszédok nem lévén, nem zavartunk senkit. 2015 májusában kezdtük a használatból kivont autógumik megtöltését a kotrógép kiásta földdel. Az első tízet mi tömtük meg, nagyon nehéz volt, fel is fogadtunk két embert a további munkára. Azt mondták, többet nem vállalnának ilyesmit, mert nagyon nehéz. A felrakásnál is nagyon kell ügyelni, egy-egy sorba csak ugyanolyan méretű gumik kerülhetnek. Mivel a munkánk miatt csak szombatonként tudtunk az épülő házunkkal foglalkozni – a férjem Talposon dolgozik, én Fenesen tanítok –, 2018 márciusában költözhettünk be.

A napos folyosón a trópusi növények, akár a füge is jól érzi magát

– A ház összerakása saját terv alapján történt, vagy a telek fekvéséhez hasonlóan annak is megvan a pontos előírása?

– Ez utóbbi. A sorban felrakott gumikat be kell takarni földdel, két fal viszont tulajdonképpen nagy ablak, a fény és a meleg „gyűj-

(folytatás a következő oldalon)

Az önfenntartó ház összhangjának varázsa

(folytatás az előző oldalról)

tése” miatt. A nappaliban van ugyan egy kandalló arra az esetre, ha télen nagyon zord az idő, de márciustól november közepéig nem kellett fűteni. Nem a gumi, hanem a föld tartja a meleget, nyáron pedig a hűvöset; a gumi csak összetartja a földet. A tetőn van szellőzőnyílás, egyelőre csak egy, de kell még három. A szellőzőnyílások segítik az állandó levegőáramlást, és mivel nekünk még csak egy van, a folyosónk télen hidegebb, nyáron pedig melegebb. A folyosó egyébként tele van virágokkal, ez is hozzájárul a légfrissítéshez.

– Többször említette a ház önfenntartását. A vízellátást hogyan oldják meg?

– Az esővizet gyűjtjük, majd pedig egy sajátos csőrendszerrel többször hasznosítjuk. Elsődlegesen a konyhában, illetve tisztálkodásra, ez visszafolyik a folyosói virágok alá, onnan pedig az illemhelyhez, és ott használjuk fel.

– Gondolom, nagy sikernek örvend a tárkányiak körében.

– Eleinte a környékbeliek jöttek megnézni, Magyarországról is többen érkeztek, érdekességként mondom, hogy köztük egy Ausztráliába elszármazott magyar is, ám épp a tárkányiak úgymond „kivártak” a csodálkozással: meg akartak róla bizonyosodni, hogy valóban alig használunk fát, vagyis tesztelték az első telet, de most már jönnek megnézni. Az érdekes az, hogy a falu felől úgy néz ki, mint egy dombocska, vagyis meg kell kerülni, hogy látni lehessen a nagy üvegablakokat. Interneten is érdeklődtek, és tudtommal valaki már neki is kezdett az elkészítésnek.

Anyagtakarékos építkezés

– Az elmondottakból arra következtetek, hogy nem bánták meg a hazajövetelt Spanyolországból.

– Nem, dehogy, hisz mondtam is, eleve úgy mentünk el, hogy visszajövünk. Pedig nagyon jó munkám volt, szociális munkásként idősekkel foglalkoztam, de egyre gyakrabban éreztem, az a világ nem az én igazi világom, arról nem is szólva, hogy a kultúra más, mint az én igazi kultúrám. Nagyon szeretjük a házunkat, természetesen Áron fiunk is, aki még Tárkányban iskolás, de jövőre már Nagyváradra megy középiskolába. Mindhármunk természetéből van valami a házunkban, a fiúk modernebb szelleméből csakúgy, mint az én klasszikusabb, rusztikusabb hajlamaimból. A lényeg viszont az összhang megteremtése, amit önfenntartó házunk biztosít: sok előnye mellett ez az igazi varázsa.

Molnár Judit

Páratlan kilátás a teraszról

Aki első lett az elsők között

L. Ritók Nóra képzőművész és földrajz–rajz szakos tanár, az ELTE PPK Neveléstudományi Intézetének címzetes egyetemi docense, az általa Berettyóújfaluban életre hívott Igazgyöngy Alapítvány és Művészeti Iskola igazgatója. 2016-ban elnyerte az Év szociális szakembere díjat. Tapasztalatairól évek óta blogot ír. A nemzetközileg elismert pedagógus december 7-én a hatalomtól és politikától független elismerést, a hazai tudomány, művészet, kultúra és sport erősítéséért életre hívott Prima Primissima közönségdíját és a vele járó 15 millió forint jutalmat vehette át Budapesten. A téli ünnepek elmúltával kerestem fel, hogy beszéljünk az életéről, sikereiről és a nehézségekről.

Ritók Nórát a közönség választotta elsőnek a legkiválóbbak között is. A *Biharország* 2015. augusztusi számában *A toldi modell – Szociális felzárkóztatás az alkotás által* címmel mutatta be munkáját

– Egy csoportba jártunk szolfézsra gyerekkorunkban, pedig akkor is a Berettyó túloldalán laktatok, és te hegedülni tanultál…

– Igazából ez nem is nekem volt fontos, hanem édesanyámnak. Ha jó volt az idő, kerékpárral mentem. Meg is kopott a hegedűtok, ahogy a kormányhoz fogtam. De már akkor sem a zene volt a legfontosabb az életemben. A berettyószentmártoni iskola igazgatója, Szőke Imréné rajz szakos volt, és szívesen jártam a szakkörébe. Édesanyám pedig a téeszirodán vett egy *Siskin* és *A Louvre képtára* című albumot. Ezeket a könyveket nagyon sokat forgattam. Megfogtak Manet, Monet, Renoir és a többiek alkotásai. Ez is segített abban, hogy vonzódásom a képzőművészethez a gimnáziumban is megmaradt. A gimnáziumi szakkörön túl Kárpáti Gusztáv festőművésszel való megismerkedésem újabb lökést adott ebbe az irányba. Az ő segítségével jutottam el Telkibányára egy alkotótáborba, ahol összehozott a sors a kazincbarcikai Mezei Istvánnal. A mesterem lett, az életem részévé tette a grafikát. Aztán jött a főiskola, Horváth János tanár úrral. Szinte minden területen voltak olyan meghatározó találkozásaim, amelyek segítettek abban, hogy nagyobb rálátásom legyen a világra.

– *Sokáig állami iskolában kerested a kenyeredet rajz tanításával…*

– A pedagógiai pályámat igazából a gyerekeink születése után kezdtem el Berettyóújfaluban. A Toldi Miklós Általános Iskola ének tagozata mellett elkezdtük az emelt szintű rajzoktatást. Kapcsolatba kerültem Vekerdy Tamás csapatával is. Az országosan ismert szakember behúzott egy olyan körbe, ami számomra módszertanilag nagy előrelé-

(folytatás a következő oldalon)

Aki első lett az elsők között

(folytatás az előző oldalról)

pést jelentett. Aztán igazgatóváltás történt, és ez mindent meghatározott. De a rosszat elszenvedni egy munkahelyen, az is építi az embert… Két évig halogattam a döntést a váltásról. Nem voltak vezetői ambícióim, de éreztem a saját bőrömön, hogy mi az, amit nem tehet meg egy vezető a beosztottjával. A debreceni Medgyessy gimnáziumba felkértek óraadónak, mert akkor tervezték ott a képzőművészeti vonalon az OKJ-s (Országos Szakképzési Jegyzék – *szerk. megj.*) szakképzést elindítani. Azért, hogy a középiskolában is taníthassak, egyetemi végzettségre volt szükségem, ezért beiratkoztam a képzőművészeti egyetem vizuális kommunikáció – környezetkultúra szakára. Aztán két esztendeig tanítottam Debrecenben főállásban. Közben Gombos Jánosné iskolaigazgató segített, hogy a József Attila Általános Iskola épületéhez kapcsolódva létrehozzak egy alapítványi fenntartású művészeti iskolát. Ő nagyon sokat segített az indulásban. Az ő segítségével sajátítottam el azt a tudást, hogy alapító okirat, pedagógiai program kell, hogyan kell egy költségvetést megtervezni. 1999-ben hoztuk létre az alapítványt és 2000-ben az iskolát. Voltak tanítványaink a környező településekről is, de csak a jobb módúak, akiket be tudtak hozni kocsival. 2001-ben Körösszakál lett az Újfalun kívüli első telephelyünk. Kilencven gyerekkel kezdtük el itt a munkát, a zömük hátrányos helyzetű volt. A gyerekmunkákkal rövid idő alatt hihetetlen eredményeket értünk el, és nemcsak Magyarországon, nemcsak Európában, hanem szerte a világban is. Aztán sorra jöttek a kérések, hogy menjünk Komádiba, Apátiba, Biharkeresztesre, Toldra, Homorogra és más településekre is, de már nem akarunk nagyobbak lenni. Azt gondolom, hogy ezen a hat településen öt-hatszáz gyerekkel még átlátható a munka. Tapasztalatainkat megosztottuk a határon túli magyar pedagógusokkal is, így Tunyogi Katalin segítségével Nagyváradon is megismerték módszereinket, és egy ideje Székelyhídon is körvonalazódik egyfajta együttműködés.

Otthon a kitüntetéssel

A háziasszony

A díjátadó gálán

– Bayer Zsolt szerint „a pápa egy decens vénember, aki teljesen alkalmatlan a pápai poszt betöltésére vagy gazember”. Te milyen benyomásokat szereztél a Vatikánban?

– Én nem vagyok vallásos. Az oktatási szegregáció miatt minden létező fórumon felemelem a szavam, akkor is, ha ezt az egyházi iskolák gerjesztik. A fejlesztő, segítő tevé-

Ferenc pápánál

kenységben, amit az alapítványunk is végez, együttműködünk minden egyházzal. A pannonhalmi bencésekhez Hencidáról vittünk egy gyereket, aki a több éven át tartó együttműködésünknek köszönhetően sikeresen leérettségizett, és azóta Párizsban tanul, de rendszeresen kapunk adományt a Református Szeretetszolgálattól is. Tagja voltam az Emberi Erőforrások Minisztériuma Antiszegregációs Kerekasztalának, de kiléptem, majd egy helyi deszegregációs célú együttműködést kezdeményeztem – egyelőre kevés sikerrel – ezekre a problémákra. Az egyházi próbálkozás része volt, hogy 2017-ben sikerült részt vennünk egy pápai audiencián, ahol a gyerekekkel az első sorban állhattunk. Átadtunk neki egy szép gyerekrajzot és egy levelet is, amelyben vázoltam az egyházak ellentmondásos szerepét a legszegényebbek oktatásával kapcsolatban. Számunkra ez nagy találkozás volt egy rendkívül karizmatikus emberrel. Később a vatikáni rádió is készített velünk egy beszélgetést, ez nagyon sok emberhez eljutott.

– A könyvekkel hogy kerültél kapcsolatba?

– Kezdetben elég volt számomra a grafika, de aztán megtalált a könyv is. Amikor Bényei József megkeresett, hogy készítsünk a gyermekverseihez rajzokat a tanítványaimmal, örömmel mondtam igent. Ebből a kapcsolatból életre szóló barátság lett, sajnálom, hogy már őt is elveszítettük. Az írás egyfajta ventilálás lett számomra. Szekszárdi Júlia ösztönzésére kezdtem egy esélyegyenlőségi naplót írni tíz évvel ezelőtt. Erre figyelt fel a *Fedél Nélkül* újság főszerkesztője, és keresett meg Balla István újságíró blogírásra buzdítva. Aztán más lett a tulajdonos, és populárisabb irányt vett a lap. Akkor úgy gondoltam, hogy nem lesz itt jó helyen a *Nyomorszéle* blog. Több ajánlat is érkezett, végül a *HVG*-ben kapott helyet, azóta is itt olvasható, népszerű a blog. Ebből aztán könyv is lett a Tea Kiadó gondozásában *Láthatatlan Magyarország* címmel.

– Nehézségek és örömök is értek az elmúlt években…

Diószegen

– Az alapítványnak mindig is vannak, voltak nehézségei, de két alkalommal krízishelyzetbe került. Először, amikor úgy tűnt, hogy megszűnik a kiegészítő állami támogatás, a működésünk forgott veszélyben. A Fidesz-kormány új pályázati rendszerébe először nem fértünk bele, de segített a nyilvánosság, és mi is kaphattunk támogatást, amit azóta is minden évben meghosszabbítanak. A másik a bankcsőd volt. Nekünk csak egy számlánk volt, és így minden forrásunk megszűnt egyik napról a másikra, de sokan segítettek, hogy talpra álljunk. Néha a legváratlanabb helyről érkezik segítség… 2016-ban, mikor Oplatka András Prima Primissima díjas lett, a jutalmát két alapítványnak ajánlotta fel, és az egyik az Igazgyöngy volt. Álmomban sem gondoltam volna, hogy én is megkapom ezt az elismerést. Az idén Oplatka az elsők között gratulált nekem, és elismerését fejezte ki, hogy megkaptam a szakmai előterjesztést, és külön örült, hogy a közönség is engem választott. Ezt az elismerést az alapítványban végzett munkámért kaptam, ezért úgy gondolom, hogy az erre kapott pénzt is erre kell fordítanom.

Kocsis Csaba

Bihar megyében is tartott továbbképzéseket pedagógusoknak

Az Apolló palotabeli Városi kávéház

A mai idősebb generáció emlékeiben a Fő utcai Apolló palota földszinti és félemeleti része a „nagy” állami áruházként maradt meg. Pedig eredetileg egy elegáns kávéház működött itt.

A XIX. században a mostani Apolló palota helyén még az 1820-as években épített hasonló nevű földszintes fogadó állt. Az Apolló palota tervét 1911 tavaszán terjesztette be ifj. Rimanóczy Kálmán, a város törvényhatósága el is fogadta, megbízta az építészt a részletes tervek elkészítésével. 1912 márciusában versenytárgyalást tartottak a kivitelezésre, s a legelőnyösebb ajánlat beterjesztőjeként Rimanóczy kapta a megbízást.

Júliusban a Belügyminisztérium is jóváhagyta, hogy a város felépíthesse saját költségén a palotát, de ifj. Rimanóczy Kálmán ugyanebben a hónapban váratlanul elhunyt. A kivitelezést végül Krausze Tivadar mérnökre bízták.

Rimanóczy szép palotája 1914-re készült el. A magasföldszintű, háromemeletes épület stílusa a berlini szecesszióval, a Jugendstillel rokon. Erre utalnak az épület díszítésében gyakran visszatérő hegyes, a neogótikára jellemző formák, a sarokrész toronyszerű lefedése, az utóbbi tetejének megtört ívei, az attika záróvonalának törései, a díszes oromzat megjelenése a főhomlokzat középrizaltjának lezárásaként, az egymás alatti ablakok vertikális tagolással összefogott markáns kiemelése. A díszítőelemek közül figyelemre méltó a német empire-t idéző gazdag heraldikai díszítés: a nagy méretű címerpajzsok a sarki rész falsávjainak felső részén, amelyeket leveles füzér díszít, alattuk pedig a füzérekkel övezett vakkerethez kapcsolt gyűrűkből egy emelet magasságú szalagpár hull alá.

Az Apolló palota nem sokkal a felépítése után

A palotabeli kávéház

Ifj. Rimanóczy Kálmán műépítész egy díszes kávéházat is tervezett az épületbe a budapesti New York kávéház mintájára, kártyaszobákkal, lépcsőkkel összekötött biliárdtermekkel és félemeleti páholyokkal. Bár az lett volna a várható, hogy mihamarabb bérlőt találnak a kávéházra, nem így történt.

1914. május 14-én az jelent meg az egyik helyi újságban, hogy kiadták az Apolló palota utolsó üres lakását is, de a kávéház értékesítése még késett. Május hónap végén jelentkezett egy bérlő a kávéházra Grósz Ödön személyében, ő a budapesti Ostende kávéház bérlője volt, de a vele folytatott tárgyalások nagyon elhúzódtak, emiatt a váradi Bürger Ernővel kötöttek előnyösebb szerződést.

Bürger Ernő 1914 szeptemberében engedélyt kért a városi tanácstól, hogy kávéházát Városi kávéháznak nevezhesse. Az engedélyt megkapta. Ekkor már nagyban folytak a berendezési munkálatok, a megnyitást novemberre tervezték. Jó hírként közölte a korabeli sajtó, hogy Bürgernek sikerült megnyernie Österreicher Józsefet, a jól ismert kávést, hogy vállalja el a kávéház üzletvezetését.

A megnyitót végül 1914. december 5-én tartották, a háborús körülmények ellenére is békebeli ünnepélyes keretek között, Hamza Gyuszi zenekarának kíséretével, amint az alábbi hirdetésben is olvasható: „Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy a városi Apolló palotában levő Városi kávéházat folyó évi december hó 5-én, a mai napon megnyi-

A Városi kávéház egyik részlete

tottam. Nagy áldozatkészséggel, a legmodernebb berendezéssel készült kávéházamban 32 családi páholy, 4 biliárdasztal áll rendelkezésre. Összes helybeli, fővárosi és vidéki lapok, folyóiratok olvashatók. Szolid polgári árak mellett szolgálok fel színházi vacsorát fehér asztaloknál. Minden este Hamza Gyuszi zenekara játszik! A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel, Bürger Ernő, a Városi kávéház tulajdonosa."

Hiábavaló volt a tulajdonos minden igyekezete, a háborús körülmények rányomták a bélyegüket a kávéház forgalmára. Ráadásul 1916. január 10-től az egész város területén, a kávéházakban és vendéglőkben is bevezették a kenyérjegyet, s ez főleg az első napokban komoly zavarokat okozott. Első nap a nagyváradi kávéházakban még félannyi kávét sem adtak el, mint rendesen. Minden vendéget még kiszolgálás előtt azzal fogadott a pincér: „Csak akkor adhatunk kalácsot, kuglófot vagy kenyeret a kávéházban, ha uraságodnak van kenyérjegye." Rövidesen megemelték a kávé árát is.

Az 1940-es évek elején már Haas Fülöp korszerű áruháza volt a kávéház helyén

Bürger Ernőt, a Városi kávéház tulajdonosát 1916-ban behívták katonának, a kávéház vezetését pedig felesége vette át, s ő egy korabeli sajtóhír szerint a legnagyobb igyekezettel ügyelt arra, hogy a magas nívójú kávéház vendégeinek az elismerését kiérdemelje és megtartsa.

A háborús viszonyok között talán valóban sikeres lehetett ez a kávéház, de megtörténhet, hogy csak jó sajtójuk volt, ha arra gondolunk, hogy még 1917 elején is olyan hírek jelentek meg róla, mint az alábbi: „A Városi kávéház pompás, hatalmas helyisége estéről-estére megtelik a legelőkelőbb közönséggel. Bebe Gyuszi jóhírű zenekara játszik ugyanabban az összeállításban, amellyel annak idején megszerezte országos hírnevét."

Nem volt könnyű feladat a nagy kávéházat fenntartani, vezetni a háborús körülmények között, ezért Bürger Ernőné 1918. április 1-én átadta a bérletét Herz Imrének és Österreicher Józsefnek, aki akkora már Örleire magyarosította a nevét. A két új bérlő a beszerzési nehézségek ellenére a legjobb és legízletesebb kávéházi italokkal és ételekkel látta el a kávéházat, hogy a közönség megkapjon ott mindent, ami szemnek és szájnak kellemes. 1918 áprilisában nem győzik dicsérni egy kis reklámcikkben Herz és Örlei – azaz Österreicher – páratlan áldozatkészségét, a vendégek gondos, figyelmes kiszolgálását, illetve a felszolgált kitűnő italok minőségét.

Két hónappal azután, hogy Herz Imre és Örlei (Österreicher) József átvette a Városi kávéházat, már súlyos nézeteltérés támadt közöttük, s végül az utóbbi visszalépett a kávéház bérletétől. Nem akart vagy nem tudott már együtt dolgozni Herz Imrével. 1918. szeptember 27-én a *Nagyváradi Napló* azt közölte, hogy a Városi kávéház bérlője újra Örlei (Österreicher) József, aki évtizedeken át a legfigyelmesebben, legbuzgóbban szolgálta a váradi közönséget a legelsőrangúbb kávéházakban, és olyan népszerűséget szerzett, mely dúsan kamatozni fog a Városi kávéházban is. De ekkor már lassan 1918 októberében jártak, a Monarchia, de a kávéház végnapjaiban is…

Péter I. Zoltán

Kocsmamesék

Mire jó egy pohár rum?

Rumecz úr két évtizede minden nyári napot a városi közvécé melletti kis parkban tölt el, reggeltől másnap reggelig, így azt is mondhatná, hogy ott nyaral. Ideális hely ez számára, hiszen egyforma távolságra van tőle a kocsma és az illemhely. Mivel Rumecz úr szereti a sört és nagy mennyiségben fogyasztja is, nem kerül kellemetlen helyzetbe, ha már távozott az ivóból, hiszen amit ott betöltött, azt hamar ki tudja ereszteni a másik „közintézményben".

Bár sokan ismerik a környéken, mégsem tud róla senki semmit. Csak amennyi lerí róla. Hatvan év körüli, magas, csontos ember, széltől és alkoholtól cserzett arccal, hatalmas tüdővel, melyből néha bődülés formájában tör elő az elégedetlenség gyászos hangja. Míg a nyári hónapokban sárga szalmakalapjában virít a park zöldjében, télen nem lehet látni. Valahol, valamelyik városszéli meleg vizes vezeték mellett vészeli át a hideg évszakot, s ha pénze van, feltűnik az ivóban.

A törzsvendégek jól ismerik, hiszen közéjük sorolhatja magát. Ismeri őt a két halász, a fuvaros, a lepukkant vízvezeték-szerelő, a munkanélküli tanár, az értelmi fogyatékos Anka, a testi örömet szolgáltató kortalan fehérnép, a nyugdíjas szekus, akit mindenki utál, és aki miatt sokan be sem térnek sörözni, ha látják, hogy ott ül a megszokott asztalánál, és végül Miranda, a pultosnő, aki már kívülről tudja, kinek mi a kedvenc itala, és ki mikor kap nyugdíjat, szociális segélyt vagy egyházi támogatást, mert azokon a napokon megnő a bevétele.

S ha már a bevételről van szó, most is amiatt bosszankodik Miranda, és a kénköves pokolba kívánja a nyugdíjas szekust, aki órákig ül a kocsmában, és aki miatt többen is visszafordultak az ajtóból, annyira utálják. Aki mindig csücsörítve szívja elsárgult fogait, valósággal szörcsög, s ha megszólal, óriási nyugdíjával dicsekszik, és a kommunista rendszert sírja vissza, amikor ő fontos ember volt, nem egy lenézett és mindenki által utált személy.

Most is éppen ezeket az időket emlegeti, amikor belép az ivóba Rumecz úr, leteszi az asztalra avas szalmakalapját, és egy korsó sört rendel.

Miranda ötvenéves szíve hirtelen gyorsabban kezd verni. Ismerve a különböző alkoholok hatását Rumecz úr temperamentumára és gyűlöletét a volt szekus iránt, tudja, hogyan állíthatja meg a kocsma bevételének zuhanását. Azonnal felteszi a nyolcas mosolyát, és egy deci rumot visz a sör mellé Rumecz úrnak.

– A ház ajándéka – mondja.

A férfi meglepődik. Kicsit forgatja a poharat, amelyen megcsillan a beszűrődő nap fénye, és a rum vörösesbarnán felragyog. Lassan lehunyja a szemét, és felhajtja a tömény italt. Egy darabig cuppog a bajusza alatt, mintha még nem akarná elengedni az ital ízét. Látszik, ahogy kezd életre kelni. Már szikrázik a szeme, kidagadnak a nyakán az erek, a keze ökölbe szorul, és lecsap a vén szekus asztalára. Szidni, átkozni kezdi az öreg besúgót meg a fajtáját, felhánytorgatja régi, fájó sérelmeit, többek között azt is, hogy a szekusok az ő balsorsának okozói, de most bosszút áll érte. A vénember megijed, és gyorsan távozik.

Az ivóban mindenki megkönnyebbülten lélegzik fel. Hahotázva és elismerően veregetik Rumecz úr vállát.

Miranda is örül, hiszen kezd egyre jobban megtelni a kocsma. Isznak, hangoskodnak, csuda sztorikat mesélnek. S ahogy emelkedik a hangulat, úgy emelkedik a bevétel is.

A szilágysági ember

Popovics, a szilágysági születésű, falusi gazdálkodó, már tíz éve élt a Bihar megyei városban valamilyen okból, amiről soha nem beszélt, de amely ok biztosan nyomasztotta, mert állandóan búskomor volt, és sűrűn kereste fel a Körös-parti kocsmát, hogy elfogyasszon pár deci vodkát búfelejtőnek. Csak ha szóba került a faluja, akkor mosolygott. Olyankor kilátszott törött végű bal szemfoga, amelynek egy darabját mintha egy kemény flekkenben felejtette volna.

Elemér, az ivó portrékészítője egyszer le is rajzolta Popovicsot, és tökéletesen eltalálta tökéletlen szemfogának csorbaságát. Így aztán a

portréról azonnal fel lehetett ismerni a szilágysági embert, aki később fűnek-fának és az éppen betévedő Stefánnak, a harmincas éveiben járó zenetanárnak is eldicsekedett a rajzzal. A fiatalember mosolyogva konstatálta, hogy a középkorú férfi tényleg hasonlít a portréra, amaz pedig megállapította, hogy a fiatalember viszont szilágysági szomszédjának a fiára hasonlít, sőt a legtöbb szilágysági születésű falubelijére is, amit az álla és az orra erős vonala is megerősít. Ezek után szent meggyőződése volt, hogy Stefán a falubelije, és bár a fiatalember nevetve tiltakozott e megállapítás ellen, hiszen ő tősgyökeres Bihar megyei volt, Popovics elengedte a füle mellett, és attól kezdve csak úgy hívta a férfit: „falumbeli”.

Amikor Stefán néha betért az ivóba egy sörre, Popovics bús ábrázata azonnal felderült, kivillantotta csorba szemfogát, és vidáman odakiáltott:

– Isten hozott, kedves falumbeli barátom!

Stefán pedig jó pedagógusként és toleráns emberként ráhagyta. Már tudta, hogy a tiltakozásnak nincs semmi értelme, mert azt úgysem akarja meghallani Popovics. Talán azért, mert erősen szüksége volt egy vele egy faluból származó honfitársra, aki csillapíthatta a honvágyát, akivel megoszthatta az élményeit, melyek mintha közösek lettek volna. Ilyenkor valósággal kivirult, és csak mesélt, mesélt a szülőfalujában megesett dolgokról. A gyerekkoráról, a szomszédairól, a legelőről, ahol a kecskéire vigyázott, a nyikorgó kerekes kútról, amibe beleejtette a kalapját, a faluvégi zsúpfedeles házról, melynek tetején gólya fészkelt. Mesélt az öreg villámsújtotta fáról, amely a falu bejáratánál állt derékba törve, beszélt még a kocsmáról is, ahol összeverekedett egy lány miatt Mironnal, s az úgy megütötte őt, hogy kitört a szemfoga. Ilyenkor hozzátette:

– Tudod, Stefán barátom, az a vörös bajszos, nagydarab hentes volt, aki a vegyesbolt mellett lakik, biztos, te is jól ismered.

Stefán pedig a barátság érdekében ráhagyta, bólogatott, bár fogalma sem volt, kiről beszél a másik, hiszen sosem járt abban a faluban.

Később Popovics unszolására abba is beleegyezett, hogy egy hétvégén majd „hazautazik” vele, hogy újra lássák a szülőfalujukat. Ez talán nem is esett volna nehezére, hiszen Popovics elbeszéléseiből lassanként már mindent tudott a településről, melynek bejáratánál még mindig ott állt a villámsújtotta öreg fenyő. Maga előtt látta a szilvafákkal szegélyezett utcákat, a legelőt, a kiserdőt, a kukoricaföldet, az öreg iskolát, a veteményeskerteket, a teheneket, házakat, a leégett tornyú templomot és az embereket is, akiket már név szerint ismert, és néhányat meg is kedvelt közülük. Ám a közös hétvégi falulátogatásra mégsem került sor, mert Popovics, ki tudja, miért, hirtelen elmaradt, nem jött többet a kocsmába.

Teltek, múltak a hónapok, és bár Stefán egyre nagyobb megkönnyebbülést érzett, mégis valami furcsa hiányérzet motoszkált benne. Rájött, hogy hiányzik neki a falu. Talán azért, mert az elmúlt két év alatt mintha kicsit ő is szilágysági emberré vált volna.

Tóth Ágnes

Kiváló nyelvészünk, Benkő Loránd akadémikus

Nagyváradon látta meg a napvilágot, református lelkészcsalád gyermekeként. Bár nem sokáig élt szülővárosában – főleg Budapesten tevékenykedett –, de származása révén, hét évtizedes egyetemi és tudományos aktivitása során, gazdagodó erdélyi kapcsolatainak hála, teljesen a mienknek tekinthetjük őt.

Nagyváradon született 1921. december 19-én. Édesapja Benkő Elek nyárádmenti, fintaházi református lelkész, édesanyja Müller Klára tanítónő. Benkő Loránd még meg sem született, amikor a szülei 1921-ben elváltak. Apja újranősült, édesanyja egyedül nevelte fel őt. (1928-ban jött a világra apja második házasságából a féltestvére, Benkő Samu művelődéstörténész, aki 1990-ben lett a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja.)

Miután édesanyjával Szegedre költöztek, a gyermek Benkő Loránd ott folytatta Nagyváradon elkezdett iskolai tanulmányait. A szegedi Klauzál Gábor Gimnáziumban érettségizett. A bécsi döntés után rövid időre visszatért Erdélybe, 1941-ben kezdte meg egyetemi tanulmányait a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem magyar–olasz–történelem szakán, majd 1944-ben átkerült a Pázmány Péter Tudományegyetemre, s ott egy évvel később, 1945-ben szerzett tanári diplomát. 1946-ban védte meg bölcsészdoktori értekezését.

Nagy ívű pálya, fényes karrier

Diplomájának megszerzése után a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Magyarságtudományi Intézetében kapott tanársegédi állást, 1950 és 1951 között a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Nyelvtudományi Intézeténél volt tudományos kutató, majd visszatért az addigra Eötvös Loránd Tudományegyetemmé (ELTE) átnevezett intézménybe, és adjunktusként dolgozott tovább a magyar nyelvtudományi tanszéken. 1953-ban kapta meg docensi, 1959-ben egyetemi tanári kinevezését. Szintén 1959-ben vette át a tanszék vezetését. 1960-ban félállásban az MTA Nyelvtudományi Intézete magyar nyelvtörténeti és dialektológiai osztályának vezetőjévé is kinevezték. 1963 és 1966 között a Bölcsészettudományi Kar dékánhelyettese, majd 1967 és 1974 között az egyetem rektorhelyettese volt. 1960-tól az MTA Nyelvtudományi Intézet osztályvezetőjeként is dolgozott. 1994-ben professor emeritusi címet kapott. 1995-ben távozott osztályvezetői tisztségéről.

1952-ben addigi munkássága alapján megkapta a nyelvtudományok kandidátusi címét, 1960-ban megvédte akadémiai doktori értekezését. 1954 és 1960 között az MTA Helyesírási Főbizottságának elnöki tisztét töltötte be. 1965-ben választották az MTA levelező, majd 1976-ban rendes tagjává. Szintén 1965-től az MTA Nyelvtudományi Bizottságának elnöke volt 1992-ig. Emellett 1999 és 2002 között az MTA Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottsága elnöke volt. Ezenkívül a Szociális és a Magyar Nyelvi Bizottság tagja. Tudományos munkásságát szakfolyóiratokban is kifejtette: 1953-tól a *Magyar Nyelv* szerkesztője, majd 1973-tól felelős szerkesztője, szintén 1973-tól a *Pedagógiai Szemle* szerkesztőbizottságának elnöke volt 1990-ig.

Hihetetlen munkabírása mellett rendkívül sokoldalú tudományszervezői és közéleti tevékenységet fejtett ki. Több tudományos társaságban töltött be vezető szerepet: 1976-ban a Magyar Nyelvtudományi Társaság elnökévé választották, 2005-ben a társaság tiszteletbeli elnökévé fogadta, 1980 és 1990 között a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság alelnöke volt. 1990–1991-ben a Magyar Pedagógiai Társaság elnöki tisztét töltötte be. Több éven át az Európai Lexikográfiai Szövetségben képviselte Magyarországot. 1995 és 2000 között a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat (TIT) elnökeként is tevékenykedett. Tudományos munkája mellett kivette részét az

Eötvös Loránd Tudományegyetem sportéletéből is. Fiatal korában a Budapesti Egyetemi Atlétikai Club (BEAC, az egyetem sportegyesülete 1898-tól) atlétikai szakosztályában atletizált, magasugró volt, majd egy ideig a BEAC elnöke. Idős korában a sakkszakosztály tagja volt.

Tudományos munkássága

Kutatási területe a magyar nyelvtörténet, a nyelvjárások, az etimológia, a nyelvföldrajz, valamint a nyelvtudomány története. Nagy jelentőségű munkája a főszerkesztésében 1967 és 1976 között készült *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára,* valamint az *Etymologisches Wörterbuch des Ungarischen* (1991–1997). A magyar nyelvtörténeti kutatásain belül kiemelten az Árpád-korral és a felvilágosodás időszakával foglalkozott. Munkáiban összefoglalta a történeti nyelvtudomány módszertani és szemléleti kérdéseit. Emellett megszervezte és vezette az újabb magyar történeti nyelvtani kutatásokat, valamint jelentős szerepet töltött be a nyelvészképzésben.

Fontosabb publikációi: *A Nyárádmente földrajzi nevei* (1947); *Magyar nyelvjárási bibliográfia* (Lőrincze Lajossal, 1950); *A magyar ly hang története* (1953); *Magyar nyelvjárástörténet* (1957); *A magyar irodalmi írásbeliség a felvilágosodás korának első szakaszában* (1960); *A magyar nyelv története* (Bárczi Gézával és Berrár Jolánnal, 1967); *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára I–IV.* (főszerk., 1967–1984); *Az Árpád-kor magyar nyelvű szövegemlékei* (1980); *Kazinczy Ferenc és kora a magyar nyelvtudomány történetében* (1982); *A magyar fiktív (passzív) tövű igék* (1984); *A történeti nyelvtudomány alapjai* (1988); *A magyar nyelv történeti nyelvtana I–II.* (főszerk., 1991–1994); *Etymologisches Wörterbuch des Ungarischen I–II.* (főszerk., 1991–1997); *Pais Dezső* (1993); *Név és történelem* (1998); *Nemzet és anyanyelve* (2000); *Le basi della linguistica storica* (2000); *Az ómagyar nyelv tanúságtétele* (2002); *Beszélnek a múlt nevei* (2003); *Nyelv és tudomány – anyanyelv és nyelvtudomány I–III.* (2003).

Erdély: kibocsátó fészek és ösztönző forrás

Egyik legbecsültebb nyelvtudósunk 2011. december 19-én töltötte volna be a 90. évét. November 28-án a Magyar Tudományos Akadémia emlékülést szervezett az év januárjában elhunyt Benkő Loránd tiszteletére. Bár a tudós nem érhette meg a kerek évfordulóra készült emlékkötet bemutatását, a szakma ily módon próbált fejet hajtani tudása, sokrétű tudományos tevékenysége előtt.

A *Benkő Loránd emlékezete* címet viselő ülés tizenegy előadója mind más és más szemszögből méltatta Nagyvárad szülöttének tudományos érdemeit. A rendezvény egyetlen Erdélyből felkért előadója, Tamásné Szabó Csilla értekezésének sokat mondó a címe: *Erdély: kibocsátó fészek és ösztönző forrás*. A kutató megemlékezésében arra próbált összpontosítani, hogy mennyiben volt meghatározó a tudós erdélyisége tudományos pályáján, menynyire befolyásolta tudományos érdeklődését erdélyi származása, kolozsvári egyetemi évei a mestere, Szabó T. Attila pártfogásával, irányításával. Ő figyelt fel nyelvészi kvalitásaira, és ő terelgette az első időkben a névtani kutatások irányába, amikor is főként erdélyi helyneveket gyűjtöttek és elemeztek. A névtan mindvégig tudományos búvárlatainak középpontjában maradt, élete egyik fontos művének tartják a *Nyárádmente földrajzi nevei* című munkáját.

Összegzésként azzal egészíthető ki Benkő Loránd sokrétű méltatása, hogy pályájának alakulása, megszállott érdeklődése a nyelvtudomány, főként a történeti nyelvészet iránt, mint az egyik utolsó őrszemet állítja elénk nagy tanszékvezető elődjei, a legismertebb XX. századi nyelvtudósok sorában, Simonyi Zsigmond, Gombocz Zoltán és Pais Dezső mellett.

Szilágyi Aladár összeállítása

Többet énekelne itthon

Jó ideje nem volt alkalmam beszélgetni Mohácsi Brigittával, a Sláger Tv egyik kiválóságával, csak a hírekben követtem énekesi pályafutását, s a közösségi oldalon hírül adott sikereiről olvashattam. Nemrégiben végre sikerült időt szakítania az énekesnőnek egy hosszabb beszélgetésre.

Mohácsi Brigitta

Több mint egy évtizede, még középiskolás korában hívta fel magára a figyelmet a paptamási falunapon éneklő Mohácsi Brigitta. Azóta elvégezte a zeneművészeti középiskolát, majd a Nagyváradi Egyetem zeneművészeti fakultásán, ének szakon diplomázott. Újabb előrelépés következett életében, amikor 2014-ben jelentkezett az egykori Nóta Tv egyik válogatójára, ottani sikere nyomán lett az időközben Magyar Sláger Tv néven működő, főleg mulatós zenét sugárzó csatorna egyik kedvence. Közelmúltbeli beszélgetésünkön a 2018. év értékelésére kértem Mohácsi Brigittát.

– Az elmúlt évet nagyon sikeresnek tartom, nagyon sok minden úgy alakult, ahogy szerettem volna, rengeteg fellépésem volt. A Kárpát-medence magyarok által is lakott számtalan településén léptem fel. Volt olyan nap, amikor két-három helységben is szerepeltem, több száz kilométert utazva. Ezeken a fellépéseken tudtam lemérni, hogy mennyire fogadnak be a nézők, mennyire ismerik dalaimat.

Biharban is nagy a rajongótábora az énekesnőnek

Nincs annál nagyobb öröm egy előadóművésznek, mint amikor hallja-látja, hogy az általa énekelt slágereket a közönség nagy része együtt énekeli vele. Romániában és Magyarországon kívül többször is alkalmam volt a Felvidéken (Szlovákia) szerepelni, volt meghívásom Újvidékre (Szerbia) is, de megfelelő időpont hiányában ez utóbbi nem jött össze. Tavaly többször is alkalmam volt „hoteles bulin” részt venni, például Gyulán, Hajdúszoboszlón, Siófokon, Egerszalókon, Besenyőteleken.

Az énekesnő hosszan sorolta azoknak a településeknek a nevét, ahol 2018-ban fellépett, köztük több székelyföldiét, Magyarország szinte minden tájegységén járt, talán a legtöbbet a Dunántúlon és Észak-Magyarországon. Romániában a környékbeli megyéket – Arad, Temes, Szatmár, Szilágy – járta be. Fájlalja, hogy Biharba, ahol régebben évente rengeteg fellépése volt, tavaly sokkal kevesebbszer hívták.

– Nem tudom, miért, talán úgy tartják a szervezők, hogy már szerepeltem náluk régebben. De azóta sok minden változott a repertoáromban is, nagyon sok új dalom van. Igaz, a mulatós zenét kedvelők meghallgathatják ezeket a Sláger Tv-ben, de más az, ha előadóteremben

Ősszel egy Márton-napi rendezvényen

vagy szabadtéri színpadon énekelem. Néhány helyre rendszeresen meghívnak: Szalárdra, Paptamásiba, Jákóhodosra, Fugyivásárhelyre. Tudom a visszajelzésekből, hogy sokan várnak máshol is, hiszen bárhol voltam, mindig mindenki elégedett volt velem, a bemutatott műsoraimmal, és remélem, hogy ez a jövőben is így lesz. Tavaly sikeresen szerepeltem két megyei jogú városban, Nagyszalontán és Margittán is. Rég nem léptem fel Székelyhídon és Érmihályfalván, pedig tudom, hogy ott is sokan várnak. A Bihar megyei szervezők talán rájönnek a következő időszakban, hogy azért Mohácsi Brigittának is van helye egy-egy rendezvényen, rám is fognak gondolni. Én mindenhová elmegyek, ahová meghívnak, életem a zene, mindig arra vágytam már gyerekkoromban is, hogy énekes legyek, ezért készültem, végeztem el a legmagasabb szintű zenei tanulmányokat.

Örömmel számolt be az énekesnő arról, hogy a tévécsatornának mind a karácsonyi, mind a szilveszteri műsorában részt vett, és hogy úgy érzi, nagyon szeretik. Sokszor szerepelt más műsorokban is, és a közönség értékeli előadását. A kollégákkal nagyon jóban van, megértik egymást, mindenki elfogadta, ez jó érzés számára. Az egyik produkcióban, melyben felkeresik az énekes lakóhelyét, és ott készítenek riportot, voltak náluk is, Paptamásiban, bemutatták szülőfaluját, ahol az első sikereit elérte. Mint mondta, a *Szerenád* című dalát már több mint négymillióan nézték meg, de a többi slágerének is van hallgatója, nézője, mind az on-line programokon, mind a közösségi oldalon.

Egy régebbi falunapon

– Évente általában négy-öt új dalom jelenik meg, több zeneszerzővel is együtt dolgozom, van ígéretem a televízió vezetősége részéről, hogy idén megjelenik a második albumom. Úgy állítom össze a fellépésre a műsoromat, hogy az mindenkinek elnyerje a tetszését. A karrierem, hála a Jóistenek, jól alakul, már csak azt szeretném, hogy itt, ezen a tájon is többet lépjek fel. Sohasem fogom elfelejteni, hogy honnan indultam, és köszönöm annak, aki abban az időben felhívta a figyelmemet a Nóta Tv meghallgatására és kért, hogy jelentkezzem, mert íme, sikerült.

– *Nem gondolt arra, hogy esetleg stílust váltson?*

– Nem. Nem akarok stílust váltani, ezt szerettem meg, a közönség így ismert meg, és nekem ez nagyon jó, nekem ez így nagyon tetszik. Az emberek nagy része szereti ezt a stílust, és én is.

– Hogy érzi magát Nagyváradon, hiszen korábban hosszú ideig vidéken élt? Tudom, hogy nem ismeretlen a város, mivel itt járt középiskolába, egyetemre…

– Nagyon jól megvagyok Váradon, szeretem a nyüzsgést, a nagy bevásárlóközpontokban is meg-megfordulok, meg itt a munkámmal kapcsolatos dolgokat is hamarabb el tudom rendezni. Tehát mondhatom, jól érzem magam Nagyváradon, ha van kedvem, járhatok wellness-programokra, masszázsra stb.. A jövőt jónak látom, várom a meghívásokat, minél több helyre szeretnék eljutni, hogy ne csak a képernyőről, hanem személyesen is megismerjenek az emberek. Meg van beszélve, hogy újra duettet éneklek Bunyós Pityuval, tervbe vettük egy közös dal előadását. Úgy érzem, hogy ez a hivatásom, hogy más embert énekeimmel boldoggá tegyek, és ez kölcsönös, mivel én is érzem ilyenkor, hogy az emberek szeretete engem tesz boldoggá. Ha az Isten eddig is szeretett, bízom benne, hogy a magánéletem is jól fog alakulni.

Dérer Ferenc

Segít az önmegismerés

Antal Tünde 1994-ben született, középiskolai tanulmányait Margittán végezte, majd a Nyíregyházi Egyetem alapképzésén festő diplomát szerzett, aztán mesterképzésen vizuális környezetkultúrát és pedagógiát tanult. Szabadidejében főként fotózik, de nyitott a művészetek iránt. Számos versenyen vett rész munkáival, ki is állították azokat Debrecenben, Budapesten. Margittán gyakran önkénteskedik, többször vett részt táborokban, tagja volt a Szabadság Fesztivál szervezői csapatának is.

Antal Tünde világa fekete-fehér. A *Marie Claire* kiállításán is szerepeltek a fotói

– Mikor döntött úgy, hogy a művészetet választja? Melyik ága, melyik irányzata tetszik a leginkább?

– Már fiatalon vonzott a művészet. Sokszor az iskolapadban ülve rajzoltam, kreatív dolgokat készítettem. Barátaim, osztálytársaim és főként nővérem, illetve a szüleim mindig biztattak, hogy tehetséges vagyok, ne hagyjam abba. Akkoriban divattervező akartam lenni. Pap Gáborhoz jártam rajzórákra, megtanulhattam tőle a festészet és rajzolás alapjait. Megtanított, hogy a művészet által mindig magamat fejezzem ki, és ne mások véleménye alapján alkossak. Az ő tanítása és az, hogy megértett, nekem sokat jelentett, ezúton is köszönöm neki. Anyukám is mindvégig jó példával járt előttem, tanított, elvitt magával az ő saját fotókiállításaira. Első fényképezőgépemet a szüleimtől kaptam, eleinte kis tárgyakat, épületeket fotóztam. Végzettségemet tekintve festő lennék, de ha tehetem, a művészetet a fotózással, a képeimmel fejezem ki.

– Elsősorban ki inspirálja?

– Számtalan művészt és munkáit volt alkalmam megismerni, de leginkább Frida Kahlo, Barbara Kruger és Cindy Sherman hatott rám. Frida Kahlo festményei nagyon egyediek színvilágukat és az alkalmazott szimbólumokat tekintve. Igazán őszinte művész, alkotásaiban bemutatta érzéseit, fájdalmát, keserűségét, a teljes magánéletét. Cindy Sherman egy 100 fotóból álló alkotással lett világhírű, központi témája a nő. Minden alkotásához legfőképp saját magát, saját arcát használta fel. Barbara Kruger alkotásai fekete-fehérek, dekoratív és figyelemfelkeltő feliratokkal vannak ellátva. Központi téma itt is a női identitás, a kultúra, a nemzet. Kedvenc képem tőle a *Your Body is a Battleground* (*A tested csatatér*).

– Mit szeretne bemutatni a munkáival? Mi motiválja az alkotások elkészítésében? Mit szeretne üzenni általuk?

– Az emberi érzelmeket és mindazt, amin az emberek átmennek. A negatív hatások, a negatív érzelmek a legtöbb embert megviselik. De nem szabad, hogy ez a kedvünket szegje és kudarcnak éljük meg ezeket a napokat. A negatív érzelmek igenis megerősítenek bennünket. Szeretném, ha az ügyfeleim azzal a kéréssel fordulnának hozzám, hogy segítsek nekik az érzelmeket egy képpel, képekkel kifejezni. Az elkészített sorozat pedig terápia lehet számukra. Fontos, hogy az érzelmek felismerése, tudatosítása és kifejezése, szavak nélküli elmondása segít a legyőzésükben, könnyebb áthidalni őket és túlesni rajtuk. Nem akarok egy fotós lenni a sok közül, és nem azért, mert különleges va-

A *Képző* 2017-es pályázatára készített képével

gyok, hanem arra szeretném biztatni az embereket, hogy merjék megmutatni önmagukat, ahogy én is teszem. A mai társadalom csak a szépet és a kedves oldalt akarja mutatni. Megszerkesztenek minden képet, nehogy egy apró hiba, ránc vagy pattanás látszódjék. Én a hétköznapok emberét akarom bemutatni, a gondokkal vagy boldogságban, a lényeg, hogy az érzelmének megfelelő állapotában. Számomra is voltak nehezebb időszakok, olyan pillanatok, amikor nehéz volt elfogadnom azt, aki vagyok. Kerestem a szenvedélyem, önmagamat, és amikor elővettem a gépem és elkészítettem magamról az első fotósorozatomat, sokat segített. Ezt akarom adni másoknak is: önmegismerést, önelfogadást, érzelmeket és valódi kifejezéseket.

– Általában a képei fekete-fehérben készülnek. Mi ennek az oka?

– Én úgy látom a világot, mint a régi kamerákon keresztül, feketén-fehéren. Számomra a fekete és a fehér olyan, mint másnak a szivárvány.

– Melyek azok az eredmények, amelyekre a legbüszkébb? Milyen kiállításokon vett részt?

– Erre a legnehezebb válaszolnom, mert sokan azt gondolhatják, hogy kérkedem. De mindenre nagyon büszke vagyok, hiszen egyedül sikerült elérnem. Számomra nem csak a kiállításokon való részvétel számít eredménynek. Tanulhattam Lengyelország egyik legjobb egyetemén, Poznanban, segíthettem táborokban, és taníthattam gyerekeket festeni és rajzolni. Terveztem fesztivál-karszalagot és a látványvilágon is igyekeztem javítani. Leginkább a budapesti kiállításaimra, az ott kiállított képeimre vagyok büszke. Tavalyelőtt és tavaly is beválasztották a képem a legjobb 20 közé a budapesti Diákhitel Központ *Képző* elnevezésű fotópályázatán. Erre a versenyre minden évben 400-500 fiatal adja le, küldi be tematikus pályamunkáját. Amiatt is szerencsésnek érzem magam, hogy margittaiként, de még a Nyíregyházi Egyetem képzőművészeti hallgatójaként is eddig csak én jutottam el idáig. 2017-ben beszéltem is a zsűrivel, ennek elnöke Pásztor Anna, az Anna and the Barbies énekesnője volt. Idén a fővédnök Fesztbaum Béla Jászai Mari-díjas színművész volt. Sajnos vele nem találkoztam, de rövid üzenetet váltottunk, s elmondta, hogy az én képem volt az egyik kedvence, elgondolkodtatta, és a kellő hatást váltotta ki belőle. Az idei téma a szerepmodellek voltak. Képem a *Nő vagyok?* címet viselte, és azt szerettem volna bemutatni általa, hogy milyen sok szerepnek kell megfelelni, és hogy milyen folyamatokon megyünk át, amíg kislányból érett nővé válunk. El kell fogadnunk azt, akik vagyunk, és a változásokat. Még megemlíteném Fényes Gábor fotográfust is, ő mindkét alkalommal tagja volt a zsűrinek. Örülök, hogy 2017-ben és 2018-ban is kiemelkedőnek vélte a képem. Egy ilyen szakembertől fontos az elismerés. 2017-ben bekerültem a *Marie Claire* magazin fotókiállítására is. A női lét sokszínűsége volt a téma, öt képemet választották be. Ez a verseny támogatni igyekezett a különböző területeken alkotó erős és inspiráló nőket, akik munkájuk során felhívják a figyelmet a legégetőbb társadalmi problémákra. Erre a versenyre készítettem egy fotósorozatot Luca barátnőm segítségével, aki modellt állt. Nemrégiben pedig alkalmam volt egy lemezborítót is megtervezni, elkészíteni a képeimet felhasználva. Egy budapesti együttes kért fel.

– Mik a tervei, rövid és hosszú távú céljai a művészet területén?

– Szeretnék továbbra is a fotózással foglalkozni és megismertetni a munkámat másokkal is. Szeretném, ha minél több emberhez eljutna az üzenetem, és ha mások is lehetőséget és szépséget látnak benne, akkor remélem, hogy alkotásaim megkapják az ezzel és az ennek járó elismerést.

– Olyan a „művészek világa", ahogyan azt előzőleg elképzelte? Mit üzenne a pályájuk elején álló fiataloknak, megéri ezt a területet választani?

– A művészek világa nagyon színes és különleges. Vannak, akiket nehéz megérteni, de nem lehetetlen. Akik ezt az irányt választják, maradjanak egyediek, adják át mindazt, ami bennük van, alkossanak. Ne akarjanak másoknak megfelelni. Legyenek olyanok, mint Andy Warhol, egyediek, alázatosak és szerények, de tegyék bátran magasra a lécet, és érjenek célba!

Boda Gergely

Családi recept alapján készül a mindennapi

A magyar nép kultúrájában a kenyér egyet jelent az élettel. Több a tápláléknál, amelyre a szervezetnek szüksége van. A többség számára most is nélkülözhetetlen, hogy étkezések alkalmával ott legyen az asztalon a „mindennapi kenyér", amint az ima említi.

Egyre inkább globalizált világunkban a kenyér szerepe szinte ugyanolyan fontos, mint elődeink idején volt. Nagyszalontán számos pékség üzemel, ezek mindennap friss termékekkel látják el a város és a környező települések lakóit. A Torpan cég 1992-ben alakult, de pékségként 1998 óta működik. **Filep Izabella** menedzser válaszolt kérdéseinkre.

– Ez egy igazi családi vállalkozás, amely mindig tovább öröklődik, és tovább viszik az ifjak. A háznak abban a részében, ahol a pékségünk üzemel, kisebb-nagyobb megszakításokkal több mint 100 éve pékség volt.

– Milyen recept alapján dolgoznak?

Munkában a dagasztógép

Hagyományos kosarakban kelnek újra a kenyerek

Téglakemencében sül készre és igazán finomra

– A kenyér tésztáját az elődeink receptje alapján állítjuk össze, semmiféle adalékanyagot nem használunk. Nyugodtan merjük ajánlani az allergiával vagy egyéb megbetegedéssel küszködőknek. A cukorbetegekre való tekintettel rozskenyeret is sütünk.

– Hogy készül a kenyér?

– Mivel a kenyeret hagyományos módszerrel készítjük, ez igen hosszadalmas folyamat. Az előkovász érlelésével kezdődik, ezt követi a kovász érlelése. Utána következik a dagasztás, majd a kelesztés. A kelesztés után formázzuk a kenyeret, és kosárban újra kelesztjük. Amikor a kemence eléri a megfelelő hőfokot, kezdődik a kisütés. A frissen kisült kenyér a raktár polcaira kerül, majd az előírásoknak megfelelő hűtési idő után kiszállítjuk a boltokba.

– Milyen más pékáru készül még önöknél?

– Hagyományos péksüteményeket, kiflit, perecet is készítünk, a hajnalban munkába indulók ezeket előszeretettel fogyasztják. Emellett új termékünk a házi recept alapján készült kalács négyféle ízesítéssel: kakaós, mákos, diós, rahátos; megrendelésre is készítünk ilyet.

– Hol forgalmazzák a termékeiket?

– Leghamarabb a pékség saját üzletébe kerülnek. Emellett Nagyvárad, Nagyszalonta és a környező települések üzleteinek polcain is találkozhatnak a vásárlók a pékségünkben készült termékekkel.

Balázs Anita

Új tűzoltóautókra is szükség van

A Crişana Katasztrófavédelmi Felügyelőség nagyváradi székhelyén Sorin Mihai Caba ezredes, a katasztrófavédelmiek vezetője, Alexandru Adrian Csilik őrnagy, a parancsnok első helyettese, Gheorghe Mariş ezredes és Camelia Roşca sajtószóvivő számolt be a múlt hónapban a 2018-as évről. A járműpark felújításáról is beszéltek.

A lakástüzek leggyakoribb oka tavaly az elektromos rendszer hibája volt (Képünk illusztráció)

Tavaly 12 562 kiszállásuk volt a Bihar megyei katasztrófavédelmieknek, a legtöbbje, 8831 orvosi eset volt, emellett 322-szer tűzesetekhez, 292-szeer égő növényzet miatt kellett kiszállniuk, 182 esetben bajba jutottaknak nyújtottak segítséget.

A legtöbb tűzesetet, szám szerint 124-et tavaly is a felügyelet nélkül hagyott, meghibásodott, összetákolt elektromos berendezések okozták, a második helyen a kéménytüzek (47) állnak, hibás vagy őrizetlenül hagyott fűtőberendezések 36, nyílt láng használata 33, dohányzás 24 esetben okozott tüzet, és húsz gyújtogatás történt. A tűzoltók becslése szerint nyolcmillió lejnyi érték semmisült meg a lángokban, és 74,7 millió lejre becsülik azokat az értékeket, amelyeket az oltással sikerült megmenteniük.

Amint arról honlapunkon is beszámoltunk, a Bihar megyei tanintézetek közül 105-nek még mindig nincs tűzvédelmi engedélye. Megyénkben 878 olyan épület van, amelyben valamilyen fokú oktatás folyik, ezek összesen 208 jogi személyhez tartoznak. Az épületek közül 684-nek nincs szüksége engedélyre, 89 pedig már megkapta azt. Az engedélyeztetési eljárásokat mindenképpen folytatni szeretnék, hangsúlyozta Mihai Caba ezredes. A parancsnok azt is elmondta, hogy 2018-ban az általuk kiszabott bírságokból mintegy 740 ezer euró folyt be az államkasszába.

Tavaly is bővült a járműparkjuk, de erre idén is szükség lesz, az autók egy része ugyanis elöregedett, és ez befolyásolhatja a munkájukat. Míg a gyorsmentők (SMURD) autóinak 10 százaléka 10 és 20 év közötti, a többi ennél újabb, addig a tűzoltóautók, anyag- és csapatszállító kocsik stb. több mint fele, pontosan 53 százaléka húsz évnél régebbi. Tavaly az esküllői és a váradszentmártoni polgármesteri hivatal is vásárolt egy-egy tűzoltóautót, emellett az országos parancsnokságtól 12 járművet, nagy teljesítményű generátort és például árvízkárosultak elszállásolására alkalmas konténereket is kaptak.

Fried Noémi Lujza

Alexandru Adrian Csilik, Sorin Mihai Caba, Gheorghe Mariş és Camelia Roşca sajtószóvivő az évértékelőn

A járműpark felújítására is törekednek

Archív felvétel

Eredményes évet zártak a szalontai karatésok

A nagyszalontai Shotokan Karate Sportklub a hagyományokhoz hűen a 2018. évet is gálával zárta. Ezen az elmúlt év kiértékelése mellett díjazták a legeredményesebb sportolókat és a legígéretesebb tehetségeket.

Hatvannál több sportoló és több mint száz hozzátartozó jelenlétében a Discont étteremben rendezték meg a nagyszalontai karateklub évértékelő gálaestjét. 2018-ban nem kevesebb mint 8 külföldi és 16 hazai versenyen összesen 236 érmet sikerült gyűjteniük a szalontai karatékáknak, hat edzőtábort tudva maguk mögött és számos csapattevékenységet.

A rendezvény első perceiben **Pocsai István** edző díjazta a 2018-ban országos, Európa-, illetve világbajnoki érmeket szerzett sportolókat. **Országos bajnok** lett 2018-ban: Şerban Bora, Szilágyi Ádám, Szilágyi Dávid, Varga Bence, Czégé Patrik, Kósa Alexandra és Szűcs Dorottya. Országos II. helyezést ért el Mészáros Eszter, Barta Ivett és Bianca Stupăroiu. **Európa-bajnoki** cím büszke tulajdonosa lett Szilágyi Dávid, és II. helyezést ért el Kósa Alexandra, Szűcs Dorottya, valamint Tudor Andrei Pop. **Világbajnok** lett 2018-ban Czégé Patrik és Szűcs Dorottya.

A folytatásban a házibajnokság nyerteseinek kihirdetése következett: Jámbor Iulia Patricia a nyúlékonyság kategóriában lett a legjobb, Kokovay Orsolya a felülések során bizonyított, Balázs Botond fekvőtámaszban lett első, Orsós Erik pedig a sheriff játékban diadalmaskodott.

A teljes csapat

Európa- és világbajnokok

A legígéretesebb tehetségek

Ezt követően a Shotokan Karate SK jutalmazta minden sportolóját, aki versenyen vett részt 2018-ban, majd következett a Mini Top 10 (a 10 legígéretesebb sportoló) és Top 10 (a tavalyi év 10 legjobbja) eredményhirdetése hatalmas különdíjjal az ADA Bútorgyár jóvoltából, ugyanis a legeredményesebb versenyző egy vadonatúj franciaággyal gazdagodott.

Top 10: 1. Szilágyi Dávid (482 pont); 2. Czégé Patrik (360); 3. Tudor Andrei Pop (338); 4. Varga Bence (325,5); 5. Bianca Stupăroiu (203); 6. Şerban Bora (187,5); 7. Szűcs Dorottya (159,5); 8. Mészáros Eszter (144,5); 9. Szilágyi Ádám (135,5); 10. Kósa Tünde Alexandra (129,5).

Mini Top 10: 1. Paula Marian (120); 2. Ajtai Strass László (98,5); 3. Andreea Beli (74); 4. Kokovay Orsolya (71,5); 5. Ariadna Bene (61); 6. Claudiu Vlad (45); 7. Kiss Brigitta (40); 8. Kokovay Csongor (36,5); 9. Ács Raul (35); 10. Sebastian Bora (30).

Balázs Anita

Nagy tervek a Basti Box háza táján

Egy évvel ezelőtt nagy veszteség érte a nagyszalontai Basti Box Sportklubot Teodor Silaghi edző elhunytával. Az elhivatott versenyzők azonban, edzőjük emlékének is adózva, töretlen lendülettel vágnak neki az új kihívásoknak.

Már január 4-én megkezdődtek az edzések a hajdúvárosi ringben, és két hét intenzív felkészülés után, január 25. és 27. között a magyarországi Xixo Kupa elnevezésű nemzetközi ökölvívótornán vettek részt a nagyszalontai Basti Boksz SK sportolói. A magyarországi megmérettetés után, ahogyan minden évben, az iskolai félévek közötti vakációban edzőtáboroztak a fiatalok. A program célja az ökölvívók testi erőnlétének növelése volt.

Nagyváradon is bokszolnak

Január 14-től immár Nagyváradon is megkezdte működését a Basti Box. A megyeszékhelyi részleg a sportklub és a nagyváradi Iuliu Maniu Görögkatolikus Líceum közötti partnerség révén valósult meg. A váradi gyerekek ingyenes edzéseken vehetnek részt **Ioan Florian** és **Ion Fugaru** edzők, illetve **Liviu Ban** sportoktató felügyeletével.

A hajdúvárosi ökölvívók csapata

Szalontai bokszolók a kolozsvári versenyen edzőjükkel, Sebastian Silaghival

Emlékverseny az edző tiszteletére

A számos versenyen való részvételnek köszönhetően a Basti Box SK csapata emelt fővel zárhatta a 2018. esztendőt, emellett a klub méltóképpen megemlékezett Teodor Silaghi egykori edzőről. December közepén nemzetközi tornát, az V. Diamante & Box elnevezésű megmérettetést és a Teodor Silaghi Emlékversenyt rendezték meg. A tornán számos hazai és külföldi sportoló vett részt, ezáltal tisztelegtek a nagyszalontai klub alapítója és edzője emléke előtt. Ott volt például **Claudiu Râşco**, a román ökölvívás aranynemzedékének tagja. Az 1978. augusztus 22-én a máramarosi Jód településen született sportoló 85 mérkőzéséből 78-at megnyert. Az esemény másik fontos vendége a nagyváradi **Alexandru Balaj** volt, ő az egyik elismert erdélyi profi ökölvívóbíró.

A hazai rendezvény után egy nappal a Basti Box SK képviseltette magát a Kolozsváron megrendezett Centenárium Kupa versenyein. **Bogdan Cioară** (59 kg) és **Vincze Zsolt** (60 kg) révén két első helyezést gyűjtött be, **Alexandru Cantor** pedig a második helyen végzett.

B. A.

Beültettem kiskertemet

23. Csomós ebír *(Dactylis glomerata)*

A pázsitfűfélék családjába tartozó, 60-120 cm magasságot elérő, gyepes növekedésű fűféle.

Szára a füvekre jellemző bütykös szalmaszár. Levelei keskenyek, szálasak, ép szélűek, párhuzamos erűek, levélhüvellyel kapcsolódnak a szárhoz. A tőnél lapított levél elkülönítési bélyeg.

Sárga színű virágai tömött bugában nyílnak, több kis bugát, csomókat alkotva. Május-júniusban virágzik. A pelyva vastag, vöröslő, a toklász erősen eres, görbült, két oldala egyenlőtlenül széles, szálkába keskenyedő. A felső pelyva és toklász ormója merev szőrzetű. Szemtermése van.

Elsősorban telepített állományok kísérője. A talaj nitrogéntartalmát is jelzi. Rozsdával és lisztharmattal szemben ellenálló, télálló- és szárazságtűrő. A sós talajt és a magas talajvizet nem szereti. A nem öntözött legelők felújításakor és telepítésekor értékes gyepalkotó. Egyfajú állománya kaszálható, sarjúja legeltethető. Emésztésüket segítendő, kutyák, macskák is szívesen elrágcsálják a szálait.

Csomós ebír

24. Csorbafűz *(Salix retusa)*

A legkisebb termetű európai fa, arasznyira, legfeljebb 30 centiméterre nő meg. Fényes világosbarna kérgű hajtásai sokszor nem is emelkednek fel a köves talajról, inkább kúsznak. Fája keményfa.

Csorbafűz

Fényes zöld levelei fordított tojásdadok, kicsik, csupán 1-1,5 cm hosszúak, ép szélűek, ülők. Virágai a levelek között bújnak meg. Virágzata apró barka, a porzók sárga-piros színűek. Májusban, hóolvadás után virágzik.

Magas hegységek rétjein, sziklákon, törmeléklejtőkön fordul elő természetes élőhelyén. A magashegységi növények kénytelenek alkalmazkodni kietlen élőhelyükhöz: nem nőnek magasra, levelük gyakran bőrnemű vagy pozsgás.

A következő alkalommal a **csörgőfát** és a **csörgő kakascímert** mutatjuk be.

Farsangra valók

Érdemes ilyenkor a megszokott étrendet olyan finomságokkal variálni, amik elkészítésére a szokásosnál több időt fordítunk, esetleg amikhez ritkán használt hozzávalók szükségesek.

Gombás korhelyleves

Hozzávalók: 25 dkg füstölt hús, 10 dkg füstölt kolbász, 40 dkg savanyú káposzta, 10 dkg gomba, egy fej hagyma, egy kis csokor petrezselyem, 4 dkg liszt, 2 dl tejföl, 2-3 evőkanál olaj, őrölt bors, pirospaprika, só.

Elkészítés: Az apróra vágott hagymát olajon megdinszteljük. Hozzáadjuk a kockára vágott húst, fehéredésig pirítjuk, majd megszórjuk pirospaprikával. Kevés vízzel felöntjük. A káposztát is hozzátesszük, és annyi vízben, amennyi ellepi, lefedve főzzük. Közben a vékonyra szeletelt gombát kevés olajon megpirítjuk, vágott petrezselyemmel, sóval, borssal ízesítjük. A pirított gombát hozzákeverjük a káposztához, felengedjük és felforraljuk. Világos rántással besűrítjük a levest. Végül beletesszük a felkarikázott kolbászt, összeforraljuk, és tejföllel tálaljuk.

Ludaskása gazdagon

Hozzávalók: 80 dkg libaaprólék, 5 db sárgarépa, 3 db fehérrépa, 10 dkg zeller, 15 dkg gomba, 15 dkg mirelit zöldborsó, 2 fej vöröshagyma, 3 gerezd fokhagyma, szemes bors, 5 dkg libazsír, 25 dkg rizs, zöldpetrezselyem, só.

Elkészítés: A megtisztított libaaprólékot hideg vízben, lassú tűzre főni tesszük. Közben megtisztítjuk a zöldségeket. Ha felforrt a víz, leszedjük a habját, beletesszük a hagymákat, a fokhagymát, a borsot, és megsózzuk. Ha a hús félig megpuhult, hozzáadjuk a kockára vágott répákat és a zellert. A gombát és a zöldborsót a legvégén, legfeljebb 15 percig főzzük a levesben. Ha kész, leszűrjük a levest, kiveszszük a húst, lefejtjük a csontokról és apróra vágjuk a zúzával és a szívvel együtt. Közben a libazsíron opálosra pirítjuk a rizset, felöntjük háromszoros mennyiségű húslevessel, és kis lángon félpuhára főzzük. Végül hozzákeverjük a libahúst, a főtt zöldségeket, az apróra vágott petrezselymet, és fedő alatt, időnként megkeverve készre pároljuk.

Rumos szelet

Hozzávalók: a lapokhoz: 75 dkg liszt, 1 csomag sütőpor, 1 kávéskanál szódabikarbóna, 15 dkg Rama margarin, 2 egész tojás, 35 dkg porcukor, csipet só, kevés tej; a krémhez: 7,5 dl tej, 15 dkg liszt, 1 csomag vaníliás cukor, 25 dkg vaj, fél üveg rumaroma, 35 dkg porcukor; a díszítéshez: 2 evőkanál kakaó.

Elkészítés: A tortalapok alapanyagait összegyúrjuk, 10 egyforma részre osztjuk, és tepsi hátán 180 fokos sütőben kb. 10 perc alatt megsütjük a lapokat. Közben a krémhez a tejet a liszttel és a vaníliás cukorral sűrűre főzzük. A vajat a cukorral habosra kavarjuk, majd a kihűlt főtt krémmel jól összedolgozzuk. A krémmel megkent lapokat egymásra rétegezzük, a tetejére is krém kerüljön, ezt megszórjuk a kakaóporral. Csak másnap szeleteljük, ha megpuhult.

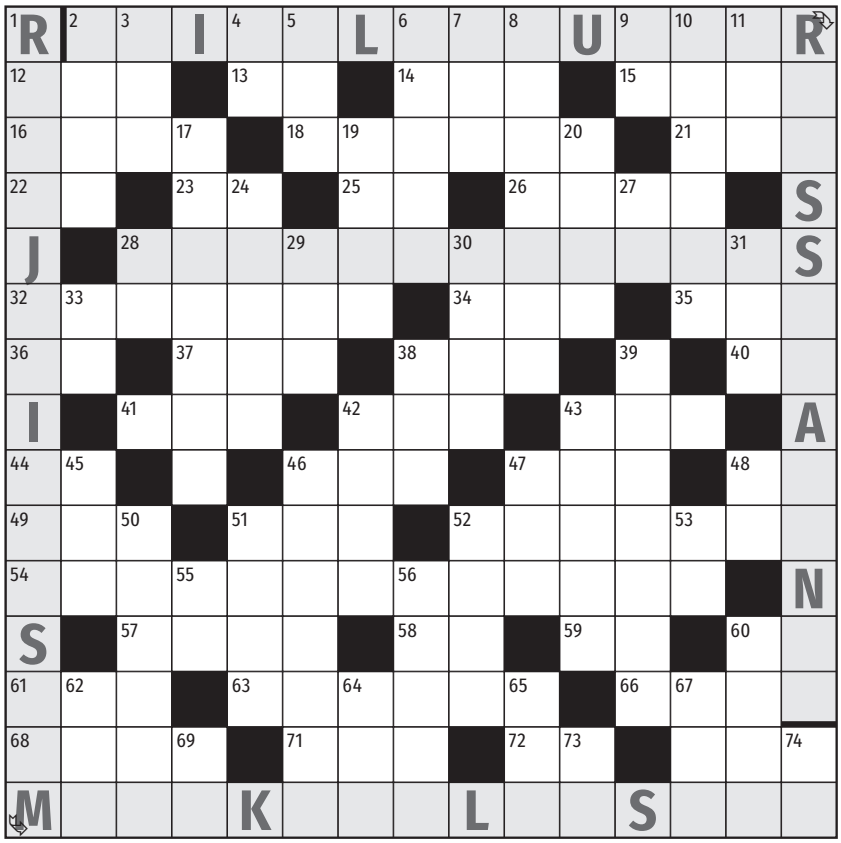
A pontosságról

Márai Sándor (1900–1989) posztumusz Kossuth-díjas író, költő egyik gondolatát idézzük: „A pontosság nemcsak ...” – folytatása a rejtvényben a **vízszintes 2.** és **28.,** valamint a **függőleges 1.** alatt.

VÍZSZINTES: 12. Szerbiai város. **13.** Jegyzetel. **14.** Ulan … – az oroszországi Burjátföld fővárosa. **15.** Autós csillagtúra. **16.** Anyós (rég.). **18.** Konok. **21.** Dél-koreai gépkocsimárka. **22.** Azonos mássalhangzók. **23.** A -re párja. **25.** Lovarda bejárata! **26.** Édes mártás. **32.** Illatos növény magjával ízesített. **34.** Bibliai idézet. **35.** Időegység (ék. f.) **36.** Te és ő. **37.** Az oxigén, az urán és a nitrogén vegyjele. **38.** Zavaros tea! **40.** A sziborgium vegyjele. **41.** A Duna jobb oldali mellékfolyója. **42.** Szájat nagyra nyit. **43.** Fejdísz. **44.** Szatmár megye betűjele. **46.** Szólít. **47.** Novi … – Újvidék. **48.** Svájc gépkocsijele. **49.** … Farrow – amerikai filmszínésznő. **51.** American Academy of Neurology (röv.). **52.** Természetfeletti képesség. **54.** Dobozy Imre drámája. **57.** Zavaros kávé! **58.** Azok az emberek. **59.** Galgapartok! **60.** Páratlan elem! **61.** Kör betűi. **63.** Vulkáni hegység Törökországban. **66.** Ian … – angol színész, filmszínész. **68.** Város a Hernád völgyében. **70.** Mértani test. **71.** A legkisebb római páros szám. **73.** Igényel.

FÜGGŐLEGES: 2. Kimért mennyiség. **3.** Adnak neki. **4.** Sír-…. **5.** Párma centruma! **6.** Folyó Észak-Amerikában a kontinens északnyugati részén. **7.** Arra a helyre. **8.** Hegyes orrú édesvízi hal. **9.** Doktor. **10.** Ilyen kanalat használ a kőműves. **11.** Muhammad … – amerikai ökölvívó. **17.** Az USA szövetségi állama. **19.** Cseh festő és grafikus (Mikolas, 1852–1913). **20.** O, … mio – Di Capua világhírű slágere. **24.** Kínai város (ANSUN). **27.** Ellenben. **28.** Te meg én. **29.** A „csendes” folyó. **30.** Olasz gépkocsimárka. **31.** Ritka férfinév. **33.** A nikkel vegyjele. **38.** Versenyen: a megteendő út. **39.** Egykori török és perzsa uralkodói cím. **42.** … Turner – amerikai énekesnő. **43.** Jeles rendező (György, 1925–1985). **45.** Milánó része! **46.** Jelzőoszlop. **47.** Hidrogénvegyület. **48.** A méter századrésze (röv.). **50.** Fiatal tyúk – névelővel. **51.** A pókok egyik rendjébe tartozó apró állat. **52.** Brazil labdarúgó csatár (sz. 1982). **53.** Középen izzó! **55.** Derékpánt. **56.** Kicsi mesealak. **60.** A kellő mennyiségnél nem több. **62.** A kálium és a nióbium vegyjele. **64.** Előtag, gép önműködésére utal. **65.** Neked – románul. **67.** Rendben van! **69.** Segesvár határai! **72.** Szintén. **74.** A d hang.

Barabás Zsuzsa

Januári rejtvényünk *(A szépségről)* helyes megfejtése: „A szépség ajánlólevél, melyet a természet ad kedvenceinek.” Könyvjutalmat nyert: **xxxx** (xxx), **xxxx** (xxx) és **xxxx** (xxx).

A helyes megfejtést szerkesztőségünkbe eljuttatók között könyvjutalmat sorsolunk ki. Beküldési határidő: **február 28.** Postacím: Biharország, 410068 – Oradea, Piața 1 Decembrie nr. 12.; e-mail: biharmegye@gmail.com.

Egyetemi előkészítők és tantárgyversenyek

Az idén is megszervezi a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem (BBTE) azokat a tantárgyversenyeket, amelyek helyettesíthetik a felvételi vizsgát. A jó eredményt elérő diákok felvételt nyerhetnek a BBTE-re, a legjobbak az első év első félévében tanulmányi ösztöndíjat, bentlakási szálláshelyet is kaphatnak.

A BBTE a következő tantárgyversenyeket szervezi a tanév folyamán:

– matematika–informatika verseny Kolozsváron április 6-án;

– Augustin Maior Fizikaverseny (Kolozsvár, Székelyudvarhely és Sepsiszentgyörgy) április 13-án;

– Candin Liteanu Kémiaverseny Kolozsváron március 30-án;

– Apáthy István Tantárgyverseny (biológia, ökológia, természetvédelem) Kolozsváron március 23-án;

– Marcian Bleahu Környezettudományi Projektíró Verseny, a projektek beküldésének határideje június 24.;

– filozófia esszéverseny, az esszék leadásának határideje március 30.;

– Venczel József Szociológiai és Antropológiai Esszéverseny, az esszék beküldési határideje április;

– önkéntesek versenye, jelentkezési határidő: április;

– Középiskolások XI. Üzleti Tanácsadó Versenye (március 22–24.) és az Oeconomicus Napocensis közgazdaságtudományi verseny (március 9. és április 13.);

– sajtóanyag létrehozása témájú pályázat, beküldési határidő március 26.;

– vallásolimpia V. és XII. osztályos tanulóknak Zilahon, április 22–24.;

– MuziCaravana – Zenekaraván zenei tehetségkutató verseny áprilisban;

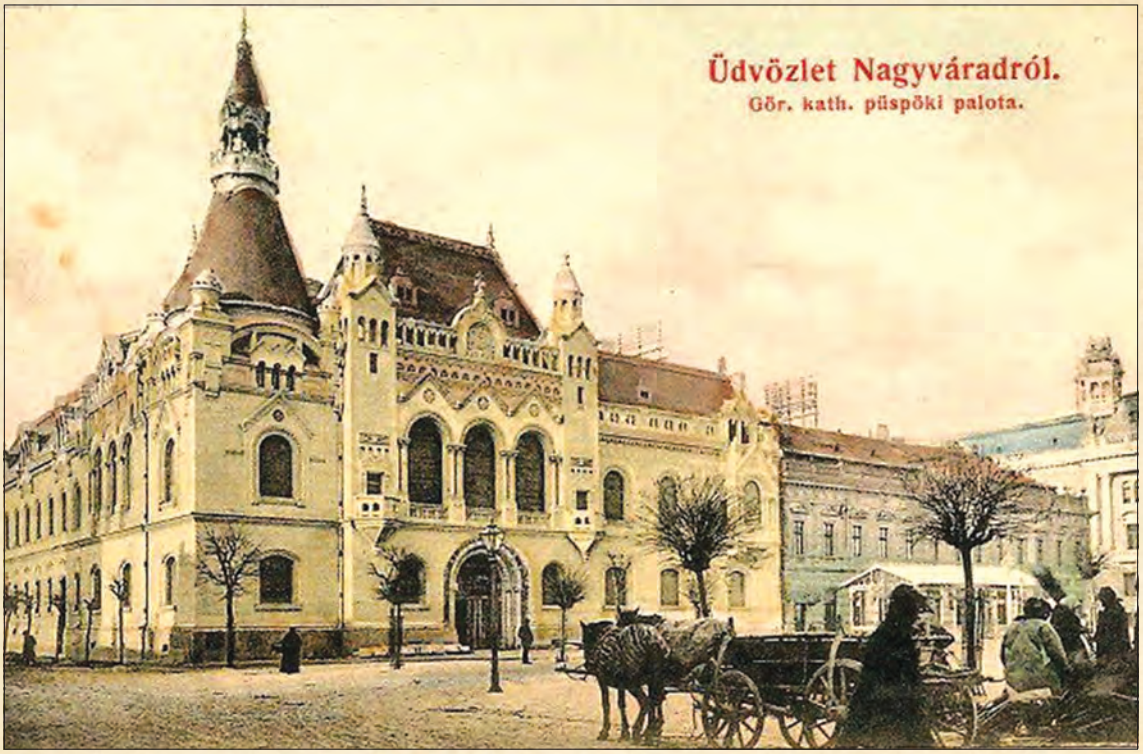
– magyar nyelvű római katolikus hittanolimpia Sepsiszentgyörgyön, április 22–24.

A BBTE Magyar Tagozata által szervezett, felvételit helyettesítő tantárgyversenyekről a https://admitere.ubbcluj.ro/hu/licenta/concursuri_admitere honlapon lehet tájékozódni részletesebben.

A BBTE Matematika és Informatika Karának oktatói ingyenes felvételi felkészítőket is tartanak matematikából és informatikából középiskolások számára. Az előkészítők naptára elérhető a kar honlapján (https://bit.ly/2MmVo4R). A Magyar Színházi Intézet is szervez felvételi előkészítőket a 2018/2019-es tanév második félévében.

A felvételi menetéről a felsőoktatási intézmény hivatalos felvételi honlapján lehet olvasni (https://admitere.ubbcluj.ro/hu/). A BBTE Magyar Tagozatának hivatalos (központi) közösségi médiafelületei (www.facebook.com/bbtekolozsvar; www.instagram.com/bbtekolozsvar) is rendszeresen frissülnek a felvételivel kapcsolatos tartalmakkal.

Ez a szép képeslap a Szent László tér nyugati frontját ábrázolja valamikor az 1900-as évek elején, de mindenképpen 1904 után, hiszen már látható rajta az új görögkatolikus püspöki palota, illetve távolabb a városháza. A püspöki palota szomszédságában a járdára épített fabódé a híres-nevezetes Mülleráj teraszához tartozott. Az unitus püspöki palota impozáns, saroktornyos tetőzetét látva a képeslap mementóként is szolgál a tavaly augusztusi tűzvész miatt. Csak reménykedhetünk abban, hogy mihamarabb hitelesen helyreállítják a palota elpusztult tetőzetét, hogy az majd eredeti pompájában egészítse ki az ifj. Rimanóczy Kálmán által megálmodott harmonikus épületet

A képeslap felirata szerint a mezőtelegdi községházát és a Hangya szövetkezet helyi kirendeltségét ábrázolja a felvétel. Legfeljebb százéves lehet, ugyanis 1898-ban emelkedett törvényerőre az Országos Központi Hitelszövetkezetről szóló törvény, majd ugyanebben az évben létrejött a termelő-, értékesítő és fogyasztási szövetkezetek Hangya központja is. Rövidesen minden településen létesült Hangya-székház, átvevőhely, hitelszövetkezet, hogy megkönnyítse a megtermelt javak értékesítését, kiküszöbölje az uzsorát. Trianon után az elcsatolt területeken Hanza néven működtek tovább, 1945 után felszámolták a Hangya-hálózatot

